

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ—JURISPRUDENȚA—LEGISLAȚIUNE—ECONOMIE POLITICĂ—FINANȚE—SOCIOLOGIE

FONDATOR :
ION S. CODREANU
Avocat,

DIRECTOR :
I. GR. PERIȚEANU
Avocat, fost Ministru

PRIM REDACTOR :
ALEXANDRU VELESCU
Doctor în Drept, Avocat

COMITETUL DE DIRECȚIE :

Traian Alexandrescu, fost decan al Baroului de Ilfov; **Alexandru Cerban**, Profesor Universitar, Avocat; **Iosif G. Cohen**, Consilier la Consiliul Legislativ, Avocat; **Gr. Conduratu**, Avocat; **N. Jac Constantinescu**, Președinte la C. de Apel București; **E. Cristoforeanu**, Dr. în Drept dela Roma, Avocat; **Dem. I. Dobrescu**, Primarul General al Capitalei; **Vintilă Dongoroz**, Conferențiar universitar, Membru în Consiliul de disciplină al Baroului Ilfov; **D. Gălășescu-Pyk**, Profesor Universitar, Avocat; **Eugen Petit**, Consilier la Inalta Curte de Casație; **G. Petrovici**, Prodecan al Baroului Ilfov; **C. Sipsom**, Profesor Universitar; **C. A. Stoeanovici**, Conf. univ., Membru al Consiliului Legislativ; **Gr. L. Trancu-Iași**, fost Ministru, Avocat; **Hariton Udrea**, Judecător Trib. Ilfov; **Petre Vasilescu**, Profesor Universitar.

SECRETARI DE REDACȚIE :

E. C. Decusară, Dr. în Drept din Paris, Directorul Statisticeii Judiciare; **Ionel I. Codreanu**, Doctor în drept din Paris, Avocat

S U M A R

- *Noțiunea de „bună credință” și efectele ei în drept*, de Prof. C. Sipsom;
- *Dacă artiștii dela Teatrele Naționale sunt funcționari publici?*, de Jean H. Vermeulen, Conferențiar Universitar;
- *Inamovibilitatea și limita de vârstă pentru pensionarea magistraților (Răspuns d-lui Al. Văllimărescu)*, de Traian Broșteanu, magistrat Trib. Ilfov;
- *O Deciziune „surprinzătoare”*, de magistratul Petre Popescu;

JURISPRUDENȚE :

- *In vederea legiferării*, de Hariton Udrea, judecător Trib. Ilfov;
- *Pro Domo*, de Emil Badareu, Președinte Trib. Neamț;
- *Curtea de Apel București s. I-a: Carol I. Pascal cu Gh. Peiu*. (Urmărire de venituri. Act scris sub semnătură privată. Recunoașterea semnăturii prin alte acte sub semnătură privată. Apreciere. Scutire de cauțiune), cu o *Notă* de avocatul Eugen Baraș;
- Trib. Ilfov s. IV-a: *C. B. cu S. M.* (Copil natural. Recunoaștere. Relațiunile de drept între copilul recunoscut și tatăl său. Art. 337 C. civ. rom. — art. 338 C. civ. fr.), cu o *Notă* de avocatul Gr. Răcoviceanu.

NOȚIUNEA DE „BUNA CREDINȚA” ȘI EFECTELE EI ÎN DREPT

Lumea materială se reazimă pe echilibrul, lumea morală pe echitate

HUGO

Fundamentul dreptului rezidă în ideea de justiție. Dreptul este o știință, care are de scop cercetarea justului și discriminarea lui de injust; aceasta după definiția institutelor lui Justinian și după concepția Prudenților Romani.

Deși, a da ca bază a dreptului ideea de justiție pare a defini această știință prin ea însăși și deși noțiunea de justiție poate fi găsită prea vagă și prea abstractă pentru a servi de punct de plecare al formării dreptu-

lui obiectiv ¹⁾, totuși această idee conținând în ea ambele elemente ale ideii necesare și primordiale de drept, care sunt morala și utilitatea socială, în ea se găsește cea mai potrivită așezare a dreptului.

Concepția Revoluționii franceze, reproducând gândirea lui Kant, după care baza dreptului este libertatea, e pur formală; căci după formularea dată de un autor ²⁾, dreptul trebuie să aibă un conținut necesar, care nu se vede în ideea numai de libertate.

Justiția este prin urmare esența fundamentală a dreptului.

Dar în ce constă justiția, și care este baza ei?

Ea rezidă în „buna credință”, numită de Romani *fiâes* sau *bona fides* ³⁾, expresiunea moralei judiciare în materie civilă, care are de obiect noțiunea de echitate, adâncă și practică bază a dreptului.

În ultimă analiză, prin urmare, dreptul este bazat pe bună credință, emanație a echității, întrucât pe ea se reazimă justiția, care e esența și caracterizarea Dreptului.

Noțiunea de „bună credință” este așa dar un element esențial în drept. Ea domină, califică și substanțiază actele juridice, raporturile de drepturi și efectele lor, fiind o calitate a voinței, în general. Buna credință este: adevărata înțelegere, interpretarea sensului just și echitabil, adaptarea utilă și conformă stării prezente, a principiilor și regulilor de drept; toate, idei care exclud ca într'un act juridic voința să poată fi legitimată, atunci când, având o intențiune acunsă, tinde spre deturnarea, eludarea sau fraudă elementelor integrante ale dreptului.

1) *Lefur*, Fondement du droit, p. 655.

2) *Demogue*, Notions fondamentales du droit privé, p. I, C. V.

3) v. *Lucrarea d-lui A. Volanski*: „Essai d'une définition expressive du droit, p. 156, și toate autoritățile citate în ea.

Buna credință a fost definită: Intenția dreaptă, sinceră și leală în actele juridice, sau: conștiința sigură o observării tuturor condițiilor cerute pentru perfecțiunea unui raport juridic determinat. (*Lo Monaco, Enciclopedia Giuristica*, v. 2, p. 3).

Dar dacă buna credință are o bază morală cerând ca intenția să fie bună și credința conștiincioasă, această noțiune trecând din morală în drept se îmbracă în forma unui principiu juridic cu aplicări variate: voința bună, intenția nu pot fi înțelese decât în conformarea lor cu dreptul, și mai mult încă: manifestate, exteriorizate în deajuns pentru a fi cunoscute, materia dreptului fiind regulamentul actelor, nu aceea a intențiilor numai.

Buna credință cere dar, pentru a fi principiu juridic, mai mult decât lipsa de nelegalitate conștientă și intențională; cere încă o activitate diligentă și circumspectă, care caracterizează buna credință; de aci legătura directă între buna credință și noțiunea propriu juridică de responsabilitate.

Noțiunea bunei credințe, pe care un autor italian, *Galfo Ruta*, a proclamat-o ca fiind „sufletul tuturor aplicațiilor legii morale”, a fost, cum o constată *Ripert*, nu numai în dreptul roman, dar „în toată urmarea evoluției juridice”, un mare factor de idealizare și de moralizare, deci de progres, al dreptului și în special al dreptului civil.

Ea se opune, dela început, în dreptul roman noțiunii stricte, clasice și riguroase de formalism, fiindcă servind ca criteriu de decizie în justiție, prin introducerea clauzei *ex aequo et bono* în acțiunile numite *actiones bonae fidei*, dreptul pretorian a umanizat dreptul formalist și a atenuat efectele, uneori înjuste, ale acțiunilor *stricti juris*. Din noțiunea bunei credințe au derivat maximele vechi care au dominat întregul drept roman, și care astăzi încă sunt fundamentul înțelegerii înțelepte și utile socialmente ale dreptului: „*Summum jus summa injuria*”; „*Fraus omnia corrumpit*”; „*Non omnia quae licet honestum est*”; „*Militis non est indulgendum*”. Toate adagiile pline de principii morale și cari după expresia d-lui *Ripert*,⁴⁾ „font pénétrer des rayons de lumière dans le sombre atelier des formes juridiques”. Prin ele, zice d-l *Gorphe*⁵⁾ „l'équité idéale est en voie de réalisation; tel est bien le commencement et la fin du principe éthico-juridique de la bonne foi”. Or, echitatea fiind măsura în care morală trebuie să se aplice dreptului (v. *Galfo Ruta, La Buona fede*, p. 9), principiul bunei credințe apare ca fiind „principiul canal prin care morală pătrunde în drept”.

De altfel, dreptul civil modern supune aprecierea și validitatea actelor juridice confruntării lor cu principiile morale și de ordine publică; mai mult decât atât, textele codului civil integrează regula morală,

aceea a bunelor moravuri, care nu e decât forma ei, aceea a bunei credințe, emanația lor directă, între criteriile de apreciere judecătorească a efectelor și eficacității actelor juridice. Și aceasta în afară de principiul general cuprins în art. 5 din Codul civil; în alte două forme deosebite, fie când într'un prim sens consideră ca bună credință convingerea care constă în a crede în mod greșit că acțiunea făcută este conformă cu dreptul, pentru a da acestei convingeri eroinate oarecare efecte juridice și a apăra astfel pe interesați contra daunelor pe care li le-ar pricinui aplicația riguroasă a regulilor de drept, fie când, într'un alt sens, buna credință este sinonimă cu lealitatea sau cu credința cuvântului dat. Așa, în primul înțeles, dispoziția art. 183 relativ la efectele căsătoriei putative acelea ale art. 485, 494, 1895 (relative la posesiunea cu bună credință), art. 1607 (vânzarea de către eredele depozitarului a lucrului depozitat), art. 1558 (terțiul de bună credință care tratează cu mandatarul, al cărui mandat a expirat fără cunoștința sa). În celălalt sens, buna credință e sinonimă cu lealitatea.

Convențiunile trebuie executate cu bună credință. Art. 1125 (situația debitorului nenorocit și de bună credință), art. 1510 și 1527 (raporturi între asociați)⁶⁾.

Punctul de contact al dreptului cu morală se realizează dar prin noțiunea de bună credință. Morală este astfel integrată în drept și metoda de interpretare înțeleaptă a dreptului constă în această penetrare. Autonomia voinței care e la baza drepturilor, trebuind să fie îngădită și verificată de ceea ce o legitimează și o condiționează: pe principiile morale, adică de ceea ce experiența pricepută a concretizat ca fiind just, echilibrat și util.

Înțelegerile unilaterale și simpliste care confundă dreptul cu textele legale și interpretarea cu parafrazarea lor literară, exegetică și pur logică, pot singure nesocoti ideea de bună credință, care învâluie și dă legitimitate normelor legale.

Acestea zise, trebuie, pentru a pătrunde mai mult noțiunea de bună credință, să considerăm aplicațiile acestei idei, făcute de legislație și de jurisprudență. Acest principiu se desparte în aplicare în trei forme deosebite :

1) Atunci când e vorba de interpretarea actelor juridice, după intenția legitimă a părților sau a autorului lor unic, servind ca criteriu de evaluare.

2) În cercetarea modului de executare leală și fidelă a actelor și a formării obligațiilor în relațiile juridice.

3) În forma protecției acordate acelor cari sunt în eroare, legitim scuzabilă în facerea actelor juridice,

4) La Règle morale dans les obligations civiles, p. 277.

5) Le principe de la bonne foi, p. 14.

6) v. Ray, Index Code Civil, Capitane, Prefață lucrarea Gorphe, p. I.

recunoscând validitatea actului făcut de ei, act care ar fi nevalabil conform dreptului strict.

În prima accepțiune, buna credință este element intențional intern volitiv, opus formei exterioare, și contradicător formalismului; ea e luată în considerare de judecător. În cea de a doua, se consideră lealiitatea actului și să apară ca prin el fraudă sau dolul să poată triumfa. În cea de a treia, se privește efectul bunei credințe considerată ca încredere înșelătoare în validitatea actului iată de acestea.

Nu vom reține, pentru a o examina în detaliu, decât această din urmă formă a bunei credințe, formă în care se arată în modul cel mai direct valoarea sa proprie și pozitivă.

Actele juridice făcute într-o formă care apăreau, printr-o eroare legitimă și normal generalizată ca fiind acelea legale, trebuiesc ele menținute și valdate în favoarea terților cari au avut această încredere, deși în rigoarea regulilor reale sau a faptelor adevărate, ele trebuiau să fie declarate nule ?

Această bună credință a terților poate ea avea efectul de valorificare a actului ?

Falsa aparență care induce în eroare, și care a înșelat pe toți; credința în această aparență și protecția celui care a lucrat cu prudență cugetată, condițiile în care această eroare comună și legitimă trebuie să se producă, starea de fapt opunându-se stării de drept, iată punctele pe care vom avea a le examina sub forma a ceea ce în doctrină și în jurisprudență se concretizează la adăpostul maximei: *error communis facit ius*.

Această cercetare va face obiectul unui articol următor.

CONSTANTIN M. SIPSOM

Profesor la Facultatea de Drept din București

DACĂ ARTIȘTII DELA TEATRELE NAȚIONALE SUNT FUNCȚIONARI PUBLICI?

Am arătat în lucrarea mea „Statutul Funcționarilor Publici” (pagina 25 și urm.) pe larg considerațiunile de texte și de principii care ne fac pe noi să împărtășim în totul soluțiunea Consiliului de Stat Francez care îi socotește pe artiștii dela teatrele și operele naționale ca funcționari publici. Nu aș fi revenit asupra acestei chestiuni, dacă nu aș fi citit o adnotare a distinsului director al revistei „Curierul Judiciar”, d-l I. Gr. Periețeanu, în numărul 6 din 5 Februarie 1933 al revistei, pag. 80 și urm., care, combătând teza pe care o apărăm, crede să găsească în argumentarea mea, anumite inadvergente și contradicții.

Voi arăta că, dimpotrivă, menținând în totul și neștirbit argumentarea mea, adnotatorul comite o gravă eroare de principii.

Domnia sa mai întâi — pag. 89, nota 7 — susține că sunt în „perfectă contradicție” cu mine însumi, căci am respins sistemul contractului ca mod de recrutare a funcționarilor publici, și cu toate acestea, deși nu pot contesta că artiștii sunt angajați prin contract, îi so-

coltește totuși ca funcționari publici. Fără îndoială, că am combătut—și voi combate—contractul ca mijloc de recrutare a funcționarilor publici, arătând în special — căci aceasta interesa problema pe care mi-o puneam, — că ei n'ar intra sub prevederile legii pentru statutul funcționarilor publici.

Am arătat că se pot recruta funcționari publici pe cale de contract, însă numai în cazuri excepționale—cum este cazul artiștilor — atunci când ne-o îndrituiește legea, Spuneam textual (pag. 98): „prin urmare nu se vor putea angaja funcționari publici prin contract decât în cazurile strict limitate prevăzute în acele legi, care în această privință ar deroga în mod expres la legea pt. statutul funcționarilor publici”. Dealtfel modul de recrutare nu constituie măcar unul din elementele după care ne vom călăuzi pentru a cristaliza criteriul de distincțiune al funcționarilor publici. Aceste elemente sunt două: colaborarea la un serviciu public, și caracterul de permanentă al funcțiunii. (Nu al deținerii funcțiunii).

Prin urmare nu faptul că artistul este angajat prin contract îi poate ridica calitatea de funcționar public, din momentul ce el îndeplinește o funcție permanentă într'un serviciu public.

În al doilea rând, adnotatorul se plânge de faptul că nu m'am călăuzit îndeajuns după expunerea de motive a legii, care este potrivnică legii adnotate. Iar Domnia sa constată că atunci când e vorba de a determina existența unui serviciu public, susține teoria modernă subiectivă, care caută să pătrundă intenția legiuitorului. Iar Domnia sa se întreabă pentru ce sunt lipsit de consecvență, părăsind această teorie atunci când este vorba de a se stabili sau nu calitatea de funcționar public al artistului, lucru care ar fi elucidat în expunerea de motive a legii „pentru așezarea teatrelor naționale și operelor Române pe baze autonome”, lege din 10 Iulie 1930.

Dacă Domnia Sa ar fi cercetat motivele, care au determinat doctrina în bună parte, se adoptă teoria modernă subiectivă care caută să pătrundă intenția legiuitorului atunci când trebuia să se stabilească existența sau nu a unui serviciu public, Domnia Sa ar fi constatat că această teorie a fost determinată numai dintr'o lipsă de precizare, a elementelor care alcătuiesc „serviciul public”. Căci, oricât de caracteristice ar fi elementele serviciului public, această noțiune variază dela Stat la Stat, fiind în strânsă legătură cu dreptul pozitiv. Ori această teorie nu are ce căuta atunci când este vorba de a se stabili un criteriu de distincțiune al funcționarilor publici unde elementele au fost perfect cristalizate. Atunci când ne aflăm în fața problemei de a ști dacă este vorba de un funcționar public sau nu, singurele elemente cari trebuiesc regăsite sunt: serviciul public și permanența funcțiunii. Distinsul adnotator inovează adoptând un nou criteriu de distincțiune al funcționarilor publici, iar această inovație este puțin fericită din momentul ce elementele funcțiunii publice au fost atât de bine cristalizate.

Observăm că legea teatrelor naționale, în art. 1 prevede caracterul de serviciu public al teatrelor naționale și operelor române, iar art. 47 din aceeași lege consacră permanența funcțiunii artiștilor.

Iată pentru ce, oricât de mult ne-am strădui, să soluționăm problema la lumina expunerii de motive, legea însăși și principiile de drept administrativ conchid în mod categoric la adoptarea soluțiunii pe care o preconizăm.

Ne mai permitem să observăm că nici nu trebuie întotdeauna să punem atâta preț pe expunerile de motive ale diferitelor legi, expuneri de motive a căror valoare literară sau științifică deseori nu o putem contesta, dar a căror concordanță cu textul legii lipsește prea desori.

Este oare nevoie să ne amintim de frumoasa expunere de motive a legii persoanelor juridice, cari combatte teoria ficțiunii persoanelor juridice, teorie care însă este adoptată în chip vădit în cadrul legii, sau legea pentru unificarea administrativă din 1925 care are un caracter vădit centralizator, pe când expunerea de motive laudă și preconizează descentralizarea administrativă.

Am ținut să clarificăm prin aceste câteva rânduri că ne menținem în totul argumentarea noastră primă, așa zisele „perfecte contradicții și inadvertențe” care cadrează totuși cu marile principii din dreptul administrativ dela care nu ne putem abate.

JEAN H. VERMEULEN

Conferențiar Universitar

Avocat

INAMOVIBILITATEA ȘI LIMITA DE VÂRSTA PENTRU PENSIONAREA MAGISTRAȚILOR

Răspuns d-lui Al. Vălimărescu

Adnotarea făcută de noi (în *Pandectele Române*, 1932 I, 81) asupra deciziei din 26 Mai 1932 a Inaltei Curți de Casație, Secțiuni Unite, prin care s'a declarat anti-constituțională dispoziția legii din 4 Aprilie 1931 modificatoare a limitei de vârstă pentru pensionarea membrilor Inaltei Curți de Casație, dela 70 de ani la 68 de ani, a provocat, pe lângă unele aprobări, verbale, de care ne felicităm, și unele critici din partea acelor cari înțeleg să apere principiul admis de Inalta Curte prin acea decizie. D-l Al. Vălimărescu, conferențiar universitar și unul dintre cei mai străluciți reprezentanți ai generațiunii tinere de juristi din România, a dat o succintă replică adnotării noastre printr'o adnotare a d-sale (apărută în *Curierul Judiciar*, nr. 5 din 29 Ianuarie 1933). Înțelegem să-i răspundem d-lui Vălimărescu. Dar, deși adnotarea d-lui Vălimărescu este foarte succintă, nu vom răspunde decât ia o jumătate din ea. Aceasta, pentru a sublinia încă odată ceea ce este mai decisiv în problema ce discutăm.

Noi arătăm—și d-l Vălimărescu ne-a urmărit expunerea — că decizia din 26 Mai 1932 este concluzia a două premise. *Prima*: legile care ating inamovibilitatea sunt anticonstituționale, inamovibilitatea fiind garantată prin art. 104 din Constituție. *A doua*: legile care reduc limita de vârstă pentru pensionarea magistraților ating inamovibilitatea acestora. Noi am combătut ambele premise, dar, evident, este suficient să dovedești că una singură din ele este neexactă, pentru ca să dovedești inadmisibilitatea concluziei (1).

1) Față de problema în discuție sunt posibile patru atitudini: 1) Să admii ambele permise ale deciziei Inaltei Curți, cum le admite d-l Vălimărescu. Aceasta este singura atitudine în care se justifică decizia. 2) Să negi ambele premise ale deciziei, cum le-am negat noi. 3) Să negi prima premisă, admitând-o pe a doua. În genere, aceasta e atitudinea acelor cari s au mulțumit să citească textul constitu-

Expunând prima din cele două premise ale deciziei, arătăm că în contra ei cel mai bun argument este însuș textul („*judcătorii sunt inamovibili în condițiile speciale pe care legea le va fixa*”). Și adăugăm: „De aceea, asupra acestui punct nu vom insista”. Am adăugat, totuș, o serie de *indicii* că interpretarea noastră este cea bună, iar argumente am întrebunțat numai pentru a respinge argumentele aduse în susținerea afirmațiunii contrare. D-l Vălimărescu nu înțelege textul ca noi. Acesta este cel mai puternic argument pe care-l putea aduce în contra interpretării noastre. Căci contează, firește, faptul că un spirit juridic ca al d-sale — chiar dacă autor sugestionat prin pledarea unei cauze pe care, grație unei împrejurări, foarte respectabile, de ordin personal, era pus în situațiunea de a trebui s'o pledeze — găsește că textul acesta nu trebuie să fie interpretat ca un *nudum praeceptum* adresat legiuitorului ordinar, ci ca o injoncțiune care are sancțiune constituțională (2), putându-se face o demarcațiune între condițiunile speciale ale inamovibilității, lăsate în seama legiuitorului ordinar, și ceea ce d-sa numește noțiunea științifică normativă a inamovibilității. Dar pe noi nu ne convinge, totuș. Regretăm

țional și să-l înțeleagă așa cum l-am înțeles și noi, dar nu au făcut o analiză științifică, pe care o implică respingerea premisei de a doua. 4) Să primești prima premisă a deciziei, dar să o respingi pe a doua. Atitudine pe care am întâlnit-o la un prieten al nostru, eminent cap juridic — și nu numai juridic — și care implică, pe de o parte, o interpretare extensivă a textului constituțional, pe care noi nu o împărtășim, iar pe de altă parte analiza științifică a inamovibilității, așa cum am făcut-o noi, sau într'un fel similar.

2) D-l Vălimărescu face chiar afirmațiunea aceasta de ordin general: „Constituantul nu e pus a da *sfaturi*, ci *injoncțiuni*”. În privința aceasta, fără a putea face aici o discuție mai amplă, ne mulțumim să arătăm că s'a admis ideea contrară până și de către Inalta Curte de Casație — căreia nu i se pot atribui... concepții comuniste, cum a calificat cineva, într'un studiu recent, asemenea idei — în celebra decizie din 16 Martie 1912, dată în procesul tramwayelor. Iată considerentul: „Considerând că constituția noastră nu stabilește numai precepte vagi de drept public, care să servească de indicații puterii legiuitoare la alcătuirea legilor și care n'ar fi susceptibile de nici o aplicațiune; că ea recunoaște încă și anumite drepturi pe care le precizează prin dispozițiuni pozitive; că ea cuprinde dispozițiuni de drept civil și penal, care ar fi putut figura în codicii respectivi, dar care au fost înscrise în Constituțiune ca o supremă garanție de stabilitate” (*Pand. Rom.*, 1925, I, 65).

Nu se poate zice că situația s'ar fi schimbat la 1925, înscriindu-se în Constituție contenciosul constituționalității legilor: decizia din 16 Martie 1912 a avut tocmai rostul de a recunoaște acest principiu, dar a făcut distincțiunea de mai sus, interpretând însăș voința legiuitorului constituant; iar Constituanta din 1925 nu a făcut decât să restrângă controlul constituțional, rezervându-l unei singure jurisdicțiuni. (Cf.: Mircea Djuvara, notă în *Pand. Rom.*, 1925, I, 148). Dacă am examina dreptul comparat, am găsi așa de puține țări în care contenciosul constituționalității legilor să fie admis, și încă mai puține unde să aibă importanța ce și-au luat-o la noi, încât, luând în serios calificarea de concepții comuniste (!) adusă susținerilor noastre în această privință, ar trebui să conchidem că numai Statele-Unite ale Americii au concepții burgheze, plus unii domni din România, dar aceștia nu întotdeauna.

că nu avem posibilitatea, deocamdată, să-l convingem noi pe d-sa. Aceasta ar necesita dezvoltări prea ample, pe care sperăm să le putem face mai târziu, asupra contenciosului constituționalității legilor. Observăm, totuși, că deciziunea din 26 Mai 1932 a înțeles roșul contenciosului constituționalității legilor într'un mod care constituie o inovație; ceea ce se constată și dintr-o rezervată observațiune ce a făcut-o d-l prim președinte al Inaltei Curți, D. Volanschi, în discursul inaugural al acestui an judecătoresc, cu privire la această decizie (3).

* * *

Noi vom răspunde, deci, numai la a doua parte a adnotării d-lui Văllimărescu, aceea care se ocupă cu a doua premisă a deciziei Inaltei Curți. Am susținut că legile care reduc limita de vârstă pentru pensionarea magistraților nu ating inamovibilitatea acestora. Ni se opun aici, de către d-l Văllimărescu trei argumente. Să le examinăm:

Primul argument. Este argumentul care face impresie. Pornind dela nevoia de a se asigura independența magistraților, d-l Văllimărescu se întreabă: „Ce garanție are magistratul care știe că oricând poate fi amenințat de a fi pus în retragere înainte de vârsta pe care i-o garantează legea prin reducerea limitei de vârstă? Și raționând prin absurd — la noi nici absurdul nu este exclus — cine împiedică pe legiuitor — dacă se admite teza d-lui Broșteanu — să scadă limita de vârstă la 40 ani, punând în retragere pe toți consilierii, apoi să-i înlocuiască ridicând din nou limita de vârstă?”

Argumentul ar fi bun, dacă nu ar fi prea bun. Cu el, d-l Văllimărescu izbutește, exact, să sară peste cal. În adevăr, tocmai în cazul acesta, al unei reduceri excesive a limitei de vârstă, tocmai în acest caz preținsa garanție constituțională ar fi inoperantă. Căci problema constituționalității legii care ar reduce la 40 de ani vârsta de pensionare se va judeca de Inalta Curte în noua sa compunere, aplicarea legii neputând fi stânjenită de existența unor recursuri pendente cu privire la constituționalitatea ei. Și, atunci, firește (4).

5) „Metoda de interpretare întrebuițată în acest caz învederează principiul că o lege poate fi declarată neconstituțională, nu numai când viclează un text expres, dar și atunci când se constată că contrazice spiritul Constituției” (*Dreptul*, nr. 2 din 15 Ianuarie 1955). În lăgătură cu aceasta, este de observat că prin deciziunea din 17 Noembrie 1932, dată cu privire la legea asanării datoriilor agricole, s'a înlăturat argumentul că legea eră justificată de art. 21 din Constituție astfel: „Că, față de acestea, este inadmisibil a extinde — pe cale de interpretare — aplicarea art. 21 și la raporturile dintre creditori și debitori, mai ales că este vorba de interpretarea unui text din Constituție” (*Dreptul*, nr. 5 din 5 Februarie 1955). Deci, într'un caz interpretare restrictivă, pusă ca principiu, iar în altul mai mult decât interpretare extensivă: se sare peste text, în numele spiritului constituției.

4) S'ar putea contesta, totuși, aceasta, zicându-se că nu este probabil că se va face jocul guvernanților de Consiliul superior al magistraturii, și că deci se vor numi membrii la Inalta Curte numai oameni foarte independenți (desigur, totodată admiratori ai deciziei din 26 Mai 1932). Fără a mai aduce alte considerațiuni, este suficient să răspundem că acest consiliu al magistraturii nu e de ordin constituțional: cu atât mai puțin compunerea lui.

legea nu se va mai declara anticonstituțională. Legea a fost declarată anticonstituțională — și tot a fost o surpriză această hotărîre — fiindcă a redus limita de vârstă numai cu doi ani, dela 70 la 68. Cu cât s'ar fi redus mai mult limita de vârstă, cu atât șansele de a fi declarată legea conformă cu Constituția, ar fi fost mai mari. Unii cred, astfel, că dacă s'ar fi redus această limită de vârstă numai cu trei ani mai mult, deci la 65 de ani, cum s'a și propus, pe câte știm, într'una din comisiunile corpurilor legiuitoare, soluția dela 26 Mai 1932 ar fi fost alta.

Poate, însă, că d-l Văllimărescu ar răspunde că este indiferent dacă în fapt garantarea constituțională a inamovibilității ar eșua tocmai acolo unde ar fi mai necesară: noi discutăm în drept, și, în drept trebuie presupus că Inalta Curte, în absolut noua sa compunere, va zice că legea de reducere a limitei de vârstă la 40 de ani a fost anticonstituțională și deci trebuie reintegrați membrii vechi. Numai că d-l Văllimărescu nu ar fi îndreptățit să ne dea un asemenea răspuns. În adevăr, dacă aci se raționează în pur ideal, înlăturându-se conjuncturile reale probabile, sub cuvânt că așa trebuie raționat în drept, atunci tot în pur ideal trebuie să se raționeze și cu legile care reduc limita de vârstă, și atunci nu se poate vorbi de abuzuri ale legislativei. În realitate, argumentul d-lui Văllimărescu, este un argument de pur fapt, bazat pe anumite contingente ipotetice, astfel încât răspunsul nostru nu ar putea fi înlăturat pentru cuvântul că nu ar fi idealist.

De altfel, chiar dacă argumentul d-sale ar fi fost întemeiat, el ar fi fost, totuși, insuficient prin el însuși. Căci el nu ar fi dovedit decât necesitatea de a țăr-muri drepturile legiuitorului în această privință, fără a putea dovedi și existența vreunei garanții constituționale, și, în special, dacă decizia din 26 Mai 1932 a avut dreptate să distingă între legile care reduc și acelea care majorează limita de vârstă.

Al doilea argument. D-l Văllimărescu atacă argumentarea noastră cu privire la lipsa de fundament constituțional a distincțiunii între legile care majorează limita de vârstă și acelea care o reduc. D-sa afirmă că independența magistraților este amenințată prin posibilitatea reducerii limitei de vârstă, pe când ridicarea acestei limite este, dimpotrivă, o întărire a garanției. Ceea ce avea nevoie de demonstrație, mai ales față de cele arătate de noi în adnotarea din *Pan-decte* asupra acestui punct. Și atunci, d-sa continuă: „...Dovada cea mai bună este că de acest mijloc s'au servit totdeauna guvernării când au vrut să se debaraseze de unii magistrați indezirabili”. Trei exemple urmează apoi spre ilustrarea acestui argument.

În primul rând, răspundem și acestei considerațiuni contingente tot cu răspunsul ce l'am dat primului argument. Căci legiuitorul se va putea asigura contra riscului de a i se declara legea neconstituțională, reducând în mod radical limita de vârstă. La considerațiuni contingente, răspundem cu considerațiuni contingente.

În al doilea rând, tot pe domeniul contingentului, se poate presupune că și o majorare a limitei de vârstă poate fi făcută în scopuri politicianiste. Astfel, un regim politic, simțind că va părăsi curând puterea și că de aceea riscă să nu poată completa cu cine crede mai nimerit, de pildă, un loc de prim președinte,

la Curtea de casație și un loc de procuror general al aceleiași Curți, care ar deveni vacante peste câteva luni. mărește limita de pensionare dela 68 de ani la 70, în nădejdea că peste doi ani va fi din nou la putere.

În al treilea rând, oare, dacă legiuitorul găsește că o categorie de magistrați, determinată obiectiv, nu corespunde rolurilor, nu poate el, pe calea unei dispozițiuni generale și impersonale, să o scoată la pensie, fără a i se face legiuitorului vreo vină? D-l Vălimărescu citează greșit legea franceză din 1833 în sprijinul afirmațiunii sale; căci aceasta nu a dispus o pensionare după un criteriu obiectiv, general și impersonal, ci a dat dreptul executivei să aleagă ea magistrații care urmau să fie pensionați, dând friu liber arbitrariului. Aceasta este, în adevăr, o atingere adusă inamovibilității. Dar exemplul celălalt, al legii din 1852, care a introdus în Franța o limită de vârstă, departe de a însemna ceva criticabil, merită aprobarea noastră. Oare de ce regimul lui Napoleon al III-lea nu ar fi avut dreptul să reînnoiască prin acest mijloc, pe calea unei dispozițiuni generale și impersonale, cadrele magistraturii, în vedere de a asigura preponderanța elementelor monarhiste? Și în orice timp, dar mai ales în vremurile de mari prefaceri, atunci când legiuitorul constată că ideile vremii nu găsesc primire la cadrele mai bătrâne ale magistraturii, ceea ce este un fenomen firesc, el este îndreptățit, în interesul pașnicei dezvoltări a Statului, să reînnoiască, pe calea reducerii limitei de vârstă, cadrele magistraturii. Obiecțiunea d-lui Vălimărescu ar mai putea fi discutată dacă judecătorii ar avea să judece *de legibus*, nu *secundum leges*, cum este rolul lor constituțional. Dar cum ei nu sunt decât mandatarii ai legiuitorului, acesta poate — firește, pe cale de dispozițiune generală, impersonală, spre a nu da loc la arbitrar — să-i înlocuiască pentru a numi alții care să-și îndeplinească mandatul cu mai multă fidelitate. Nu ar putea servi la nimic obiecțiunea că Inalta Curte poate judeca și *de legibus*, căci inamovibilitatea nu a fost postulată în art. 104 din Constituție în mod special în vederea Inaltei Curți judecând în Secțiuni Unite, ci pentru întreaga magistratură.

În al patrulea rând, răspundem că pe domeniul teoretic, critica făcută de noi distincțiunii dintre legile care reduc și acelea care măresc limita de vârstă, nu a primit din partea d-lui Vălimărescu nici o obiecție. Arătam, în rezumat, în adnotarea noastră, două aspecte ale problemei. *Static* (sau *obiectiv*), arătam că nu se poate gradua inamovibilitatea după o limită de vârstă pentru pensionare este mai îndepărtată sau mai apropiată. Este îndeajuns ca ea să fie fixată prin lege, în mod general și impersonal, pentru ca magistrații să nu aibă de ce să se teamă în ce privește pensionarea, și astfel justifiabili să știe că independența magistraților, din acest punct de vedere cel puțin, este asigurată. (În această privință, de altfel, nu ni s'a făcut nici un fel de critică). *Dinamic* (sau *subiectiv*), adică sub aspectul unei schimbări a limitei de vârstă, fie în sensul majorării, fie în sensul reducerii, arătam că nu poate fi făcută deosebire, din punct de vedere constituțional, între reducerea și majorarea limitei de vârstă. Căci nu există nici o prezumpțiune legală sau de fapt în sensul că magistratul dorește sau acceptă fără neplăcere majorarea limitei de vârstă, și se teme de reducerea ei. Am dat și dovezi în sens contrar. Destui magistrați au folosit facultatea acordată de alt

articol al legii din 4 Aprilie 1931 de a ieși la pensie mai înainte de împlinirea limitei de vârstă, pe baza împlinirii a 30 ani de serviciu. Că nu au folosit, până acum această facultate și magistrații dela Inalta Curte, este o simplă întâmplare, explicabilă prin diferența actuală dintre leafă și pensie. Dar o considerațiune atât de contingentă nu poate fi determinantă într'un examen teoretic.

În sfârșit, argumentul d-lui Vălimărescu, chiar dacă ar putea fi primit, încă nu ar fi absolut valabil, decât dacă d-sa dovedește, totodată nefondat argumentul nostru că inamovibilitatea este o garanție contra executivei, nu contra legislativei.

Al treilea argument. D-l Vălimărescu opune un argument și argumentului nostru că inamovibilitatea este o garanție contra executivei, nu contra legislativei. Aci crede d-sa că ne poate stringe într'o dilemă. Iată ce scrie d-sa în această privință: „Dar se mai obiectează că inamovibilitatea este o garanție față de executiv, nu față de legislativ. Dar atunci de ce s'a mai înscris în Constituție? Pentru a se evita, se răspunde, ca legiuitorul ordinar s'o suprima în viitor. Dar dacă, după teza susținută mai sus, constituantul a lăsat deplină libertate legiuitorului ordinar de a defini și reglementa inamovibilitatea, cine-l va împiedeca pe acesta de a face o lege în care să definească și să reglementeze inamovibilitatea în așa mod încât să devină iluzorie? Ori admitem că constituantul a înțeles ceva precis când a înscris inamovibilitatea în Constituție și atunci legiuitorul ordinar este legat de această noțiune, ori constituantul nu a înțeles nimic precis prin această noțiune, și atunci textul este inutil”.

Ceea ce este inutil, este dilema aceasta. Atunci când, în partea a doua a adnotării noastre am criticat cea de a doua premisă a deciziei Inaltei Curți, servindu-ne de două argumente principale, dintre care și acesta acum în discuție, noi am făcut abstracție de critica adusă primei premise în prima parte a adnotării. Am început, în adevăr, a doua parte a adnotării noastre cu această frază: „Să presupunem că art. 104 din Constituție ar fi declarat că magistrații sunt inamovibili, fără a face vreo rezervă. Ar fi însemnat aceasta că legea din 4 Aprilie 1931 este anticostituțională? Nici decum: inamovibilitatea nu implică imutabilitatea limitei de vârstă”. Deci este clar, noi am făcut aci o demonstrație în subsidiar. Firește că pentru cine primește critica noastră referitoare la prima premisă, critica premisei de a doua e inutilă. Dar, pentru cine nu o primește, noi am criticat decizia sub aspectul celei de a doua premise. Și firește, numai în ipoteza când admii că inamovibilitatea este garantată de Constituție, numai atunci se pune problema dacă rostul inamovibilității este să fie îndreptată în contra executivei, sau și în contra legislativei.

Astfel fiind, noi nu vom căuta să evadăm din dilema pusă de d-l Vălimărescu, căci am acceptat să rămânem la punctul de vedere cuprins în prima alternativă a dilemei sale: „admitem că constituantul a înțeles ceva precis când a înscris inamovibilitatea în Constituție și atunci legiuitorul ordinar este legat de această noțiune”. Dar aceasta infirmă susținerea noastră că inamovibilitatea este o garanție contra executivei? Nicidecum.

Când am afirmat că înscrierea (ipotetică) în Constituție a inamovibilității magistraturii nu implică schimbarea rostului ei din garanție în contra executiviei în garanție în contra legislativei, noi nu am înțeles că legiuitorul ordinar nu ar avea să respecte o asemenea prescripție constituțională. De aceea, am și spus că înscrierea inamovibilității în Constituție e oportună pentru ca legiuitorul ordinar să nu o desființeze. Inșă *înscrierea inamovibilității în Constituție nu îi poate schimba rostul ei, care este, pentru motivele arătate în adnotarea noastră, apărarea magistraților în contra actelor administrative abuzive*. Cu alte cuvinte, *ceea ce i se interzice legiuitorului ordinar atunci când se înscrie principiul inamovibilității magistraților în Constituție, este ca acesta să legifereze în sensul de a lăsa pe magistrați la discreția executiviei*. Lucru! acesta este exact mai ales în împrejurările în care problema se pune la noi.

În adevăr, se recunoaște de toți preopinienții noștri că articolul 104 din Constituție nu cuprinde o definiție a inamovibilității, și, atunci, spun d-ilor, ea trebuie primită așa cum a stabilit-o conștiința juridică a omenirii". Astfel încât, dacă nu se face — și nu se poate face — vreo obiecție susținerii noastre că inamovibilitatea a fost totdeauna o garanție a magistraților în contra abuzurilor executiviei, îl punem noi pe d-l Văllimărescu într-o dilemă (5): sau consideră valabilă prima premisă a deciziei din 26 Mai 1932, dar atunci nu este valabilă cea de a doua, căci garanția inamovibilității, cu rostul ce i s'a admis în toate timpurile și în toate locurile, nu vizează decât apărarea magistraților în contra actelor abuzive ale executiviei și, astfel, nu poate fi un impediment pentru reducerea limitei de vârstă pe calea unei dispoziții legislative propriu zise, adică generale și impersonale; sau consideră valabilă cea de doua premisă a deciziei, dar atunci conceptul inamovibilității este înțeles deci altfel decât este înțelesul admis de așa zisa „conștiință juridică a omenirii”, care înțeles este singurul în stare să justifice prima premisă. Oricare alternativă ar alege d-l Văllimărescu, una din premise trebuie condamnată și, cu ea, concluzia.

* * *

Menținând întru totul adnotarea noastră din *Pandectele*, ținem să adăugăm numai că avem o ezitare — pe care o relevasem, de altfel, și în adnotarea noastră, — în privința definițiunii inamovibilității. Sau, privind-se actul iar nu organul dela care emană (cum ar privi-o Duguit), inamovibilitatea este incompatibilă cu orice act al autorității având obiectiv individual, chiar dacă el emană dela Corpurile legiuitoare, în care caz toate legile formale, legile-decrete care desființează anumite jurisdicții sau posturi în magistratură, trebuie considerate că ating inamovibilitatea; sau, privind-se organul dela care emană actul, inamovibilitatea poate fi atinsă numai prin actele executiviei. Dacă se consideră inamovibilitatea garantată constituțional, în interpretarea de a doua vor viola art. 104 din Constituție, nu

mai legile care permit executiviei să se atingă de situațiunea magistraților; în interpretarea primă, vor fi anticonstituționale și acelea prin care legiuitorul însuși atinge aceste situațiuni cu obiectiv individual.

Ar fi fost de examinat această problemă delicată. Astăzi, însă, după ce Inalta Curte a confirmat punctul de vedere admis la 26 Mai 1932 — prin trei decizii din 9 Februarie 1933 — este de prisos să examinăm această problemă. Jurisprudența aceasta, deși nu o împărtășim, prezintă un avantaj: declarând garanția constituțională a inamovibilității aplicabilă chiar și în contra legilor propriu zise, Inalta Curte își ia obligația morală de a o aplica, cu atât mai mult, în contra actelor de autoritate cu obiectiv individual, emenate, fie dela Corpurile legiuitoare, fie dela organele executiviei.

TRAIAN BROȘTEANU.

Doctor în Drept

Judecător de ședință la Tribunalul Ilfov

0 Deciziune „Surprinzătoare”.....

„este — după d-l Broșteanu, judecător la Trib. Ilfov — deciziunea Curții de casafie S. U. prin care se declară neconstituțională legea din 4 Aprilie 1931, privitoare la reducerea limitei de vârstă a magistraților acelei Curți (1).

Dreptul de a critica hotărârile instanței supreme este incontestabil, și e chiar necesar ca acest drept să fie folosit cât mai des de către juristi, critica lor fiind singurul mijloc de control al acestor hotărâri.

Dar... *est modus in rebus*.

Când e vorba mai ales de deciziunile date de plenumul Secțiunilor Unite, criticul cată să pornească — în aprecierile ce face și termenii ce întrebunțează — de la ideea că aceste deciziuni nu sunt operă unei minți izolate — și încă și atunci... — ci sunt rezultatul consensului majorității celui mai numeros complet de judecători ai celei mai înalte instanțe. Că și în ele vor fi existând erori... cine ar putea tăgădui? Tocmai aceasta justifică necesitatea criticii doctrinare, de care vorbeam, *nu însă și necesitatea*, pentru critic, de a releva erorile sau prefinsele erori — în formă și termeni incompatibile cu situația instanței și cu nivelul ridicat, la care trebuie să se mențină discuția, mai ales când criticul se întâmplă să fie și magistrat.

Iată pentru ce găsim că epitetul de „surprinzătoare” dat de d-l judecător Broșteanu deciziunii, pe care, de altfel, d-sa o comentează și critică în mod judicios și documentat — nu era de loc nimerit.

Dar să vedem, ce l'a putut determina pe d-l B. să taxeze de „surprinzătoare” deciziunea Inaltei Curți?

D-sa a fost impresionat — ca să nu zicem „surprins” de claritatea, de „evidența” cu care — în părerea d-sale — art. 104 Constituție — consfințind principiul inamovibilității judecătorilor — permite totuși legiuitorului ordinar să micșoreze limita de vârstă.

„Textul — zice d-l B. — este, trebuie s'o mărturisim, cel mai bun argument în sprijinul afirmațiunii noastre”.

„E greu — exclamă d-sa — să pledezi evidența!”

1) Pandectele Române, cactul 9, pag. 81 (Notă).

5) Pe care n'o poate accepta cum am acceptat-o noi pe a d-sale, căci d-sa trebuie să dovedească valabilitatea ambelor premise ale deciziei din 26 Mai 1932, pe când nouă ne eră suficient să dovedim nevalabilitatea uneia singure, oricare, din aceste două premise.

Dacă ar fi așa, desigur că ar fi surprinzător, cum un impozant număr de înalți magistrați nu au fost în situațiune să sesizeze acea „evidentă” atât de isbitoare pentru d-l B., încât i-a fost greu să o pledeze, deoarece se relevă prin ea însăși.

Dar așa să fie?

Art. 104 prevede, în adevăr, că „condițiunile” inamovibilității judecătorilor — inamovibilitate ridicată prin acest text la rangul de principiu constituțional — vor fi fixate de lege. Rezultă oare, numai decât, din această dispoziție, că legiuitorul ordinar este îndrituit să reducă „termenul” sau durata inamovibilității? Pentru unii — inclusiv d-l Broșteanu — *da*, pentru alții — între cari și majoritatea Secțiunilor Unite ale Curții de casație — *nu*.

Iată dar, că există divergență de păreri ... și unde e divergență, controversă, unde sunt păreri contrarii, nu poate fi vorba de dreptatea „evidentă” a unora din aceste păreri și de eroarea „surprinzătoare” a altora. Într-o chestiune controversată, toate părerile sunt deopotrivă de respectabile, independent de faptul, dacă unele pot avea o autoritate juridică sau doctrinară mai mare decât altele.

În controversa, care s'a ivit asupra interpretării art. 104 Const., noi ne permitem a crede — cum am susținut și altă dată — că dreptatea este de partea unde se situează înaltul For judecătoresc, ale cărui decizii, de altfel, n'am ezitat să le criticăm ori de câte ori am diferit de părerile sale. De astă dată, convingerea noastră intimă este că modul său de a vedea și hotări, concordă cu textul, spiritul și rațiunea de a fi a art. 104.

Și ce ne face să persistăm în această credință? Este mai întâi acel principiu elementar și incontestabil, că legile de ordine publică — și Constituția e prin excelență, o astfel de lege, — sunt de strictă interpretare. Când textul vorbește numai de „condițiuni”, nu putem extinde înțelesul acestui cuvânt și la noțiunea de „termen”. *Termenul* sau *durata* unei situațiuni de drept e una. *Condițiunile* sau *modalitățile* în care se dobândește și se menține această situațiune înăuntrul termenului sau duratei ei de existență, e alta.

În materia specială de care ne ocupăm, constituția a autorizat pe legiuitor, — și putem spune și noi : textul e cea mai bună dovadă — să fixeze „condițiunile” în care se dobândește și se pierde situațiunea de drept numită *inamovibilitate*, nu l'a autorizat însă să fixeze și *termenul*, cât va avea să dureze această situațiune în „condițiunile” de ea stabilite.

De aci însă nu urmează că acest termen sau durată nu sunt fixate și determinate de însăși Constituția care a consacrat situațiunea de drept, *care a creat-o* chiar, ca *situațiune constituțională*.

În adevăr, când legea — în cazul de față Constituția însăși creiază și consfințește o situațiune de drept atașată „persoanei” cum este inamovibilitatea sau stabilitatea funcționarilor și când legea creatoare nu determină *cât* durează această situațiune, este incontestabil că ea va dura *cât și persoanele cărora e atașată*, bine înțeles „în condițiunile” pe care aceiași lege sau regulamentul autorizat de ea (în speță legea ordinară) le fixează.

Dacă principiul inamovibilității n'ar fi înscris în Constituție desigur că legiuitorul ordinar și l'ar făuri și aplica cum ar voi: *cu limită de vârstă* sau *fără acea-*

stă limită, adică *pe viață*, putând *trece dela un sistem la altul, reducând limita sau majorând-o, suspendând și chiar desființând* cu totul inamovibilitatea.

Și încă, legiuitorul ar mai putea face un lucru asupra căruia câtă să insistăm puțin, întrucât el confirmă — și de ce n'am spune-o și noi: până la „evidență” — teoria pe care o susținem, Iată-l: să presupunem că legiuitorul — lăsat de Constituant în deplina libertate — creează o situațiune de drept personală — bunăoară stabilitatea unei anumite categorii de funcționari, fără să o limiteze înăuntrul vieții titularilor, deci pe toată viața, cum era odinioară situația preoților, dar nu fixează condițiunile de dobândire și de pierdere a stabilității, ci autoriză regulamentul să fixeze el aceste condițiuni. Ar putea oare trece cuiva prin gând că autorizațiunea ce legea dă regulamentului *de a fixa condițiunile*, cuprinde implicit și pe aceia de *a limita* sau *scurta* durata situațiunii de drept pe care legea a creat-o în sensul stabilității pe viață?

Desigur că nu. Regulamentul care și-ar permite să transforme *stabilitatea nelimitată*, creiată de legiuitor, într-o *stabilitate limitată*, la o anumită vârstă, n'ar fixa în cadrul puterilor date lui, o condiție de aplicare a principiului legii, ci ar modifica însuși acest principiu și deci ar fi considerat, fără discuție, ca inaplicabil sub acest raport.

Când — în regimul ipotetic de mai sus — se va putea demonstra *legalitatea* unui asemenea regulament, atunci și numai atunci, se va putea, desigur, demonstra și admite și *constituționalitatea* legilor, care sub actualul regim constituțional fixează sau — ceea ce e mai grav — micșorează limita de vârstă a judecătorilor inamovibili.

Astăzi, când incontestabil legiuitorul ordinar nu mai poate, în mod direct, *nici suspenda* nici *desființa* inamovibilitatea judecătorilor, el nu va putea, desigur, să facă aceasta, nici în mod indirect recurgând la sistemul reducerilor limitei de vârstă, deoarece o reduce a limitei de vârstă operată de legiuitor, sub imperiul actualei Constituțiuni, constituie în realitate o desființare a inamovibilității acelor judecători, care ar fi imediat atinși prin această măsură și o reală amenințare pentru inamovibilitatea tuturor.

Legiuitorul poate însă majora limita maximă la care ajunsese în 1928, căci prin acest sistem al majorărilor el nu desființează inamovibilitatea nici unui judecător, nu periclitează întru nimic principiul constituțional în sine, ci dimpotrivă, *se apropie de exacta lui aplicațiune, în sensul inamovibilității nelimitate sau pe viață*.

E adevărat că constituantul nu întrebuițează expresiunea formală de „inamovibili nelimitat” sau „pe viață”, dar el nu întrebuițează nici pe aceia de „inamovibil pe durata prevăzută de lege”, ci „în condițiunile” prevăzute de ea, ceiace, după cum am demonstrat mai sus, nu implică și ideea de termen.

Când se tinde — cu orice preț — a se îngloba noțiunea „termen”, „durată” în cea de „condițiuni” prin aceasta nu se face decât să se recunoască legiuitorului ordinar facultatea de a restrânge această durată până la absurd și deci până la nimicirea situațiunii de drept consacrată de Constituție. E o eventualitate — în adevăr, puțin probabilă, — dar totuși posibilă, ori — după cum remarcă și înalta Curte — tocmai posibilitatea ei de realizare dovedește, că sistemul redu-

cerilor limitei de vârstă e contrar principiului constituțional al inamovibilității și mai dovedește—adăogăm noi — că constituantul, consacrand acest principiu, fără a fixa durata situației de drept pe care o creiază, n'a voit și n'a înțeles să lase această durată la discreția legiuitorului, *ci să o atașeze cum e firesc, de persoana titularilor pe tot timpul existenței lor*, astfel după cum s'a arătat mai sus.

Dar s'au invocat — câte nu s'au invocat în susținerea dreptului legiuitorului ordinar de a reduce limita de vârstă — circumstanțele în care s'a făurit textul constituțional și acele care au urmat: expunerea de motive, debateri parlamentare, protestele și regretele unor înalți magistrați, etc. Am examinat și noi aceste circumstanțe înconjurătoare și, mărturisim, că ele n'au avut asupra-ne alt efect decât să ne întărească în convingerea că constituantul a voit — cu toate lipsurile și laconismul ce i se atribuie — să garanteze în mod real inamovibilitatea judecătorilor, iar nu să facă dintr'însa — permiteți-mi expresia — un obiect de sport pentru legiuitorul ordinar (2).

PETRE POPESCU
Magistrat

IN VEDEREA LEGIFERARII

Materialul jurisprudențial se impune să fie cercetat de legiuitorul codificărilor.

Noi ne propunem să alegem din acest material soluțiunile, care vor necesita intervenția legiuitorului, pentru a avea alte norme decât cele cuprinse în aceste soluțiuni, cum și pe acelea, care vor necesita o precizare din partea legiuitorului.

Incepem cu această alegere.

* * *

Trib. Ilfov s. I civ., printr'o cerere adusă pe calea referențului, a avut să se pronunțe, dacă părintele de sânge, poate să ceară să aibă paza copilului, ce fusese adoptat de o altă persoană.

Soluția Trib. a fost afirmativă. Această soluție a fost bazată pe faptul, că părintele de sânge având puterea părintească, el poate să ceară să-și exercite dreptul de gardă, care este un atribut al puterii părintești (v. sent. civ. no. 178 din 1933).

Păstrarea puterii părintești de către părintele de sânge, cu toate că copilul minor a fost adoptat de o altă persoană, este o chestiune, ce nu suferă mari discuțiuni. În doctrină și jurisprudență.

Într'adevăr, după art. 313 cod. civ., copilul adoptat rămâne mai departe în familia sa firească.

2) În adnotația pe care am făcut-o aceleiași decizii a Curții de Casație (Pand. Rom. loc. cit.), am arătat că: *suprimarea dispoziției din legea organizării judecătorești, prin care se fixează limitele de vârstă ale magistraților ar constitui aplicațiunea exactă a principiului constituțional, care nu limitează durata inamovibilității.*

Trebuie să adăogăm — spre a fi bine înțeles — că ne-am referit la suprimarea *oricărei* asemenea dispoziții de lege, fie că ea ar fixa în mod special limita de vârstă a judecătorilor inamovibili, cum e legea org. judecătorești, fie că le-ar fi aplicabilă — în lipsa de dispoziție specială — prin fixarea unei limite generale, cum este art. 22 din statutul funcționarilor publici.

Pe dealtă parte legea arată ce drepturi și îndatoriri se stabilesc între adoptator și adoptat.

Puterea părintească nefiind arătată de lege ca treacă la adoptator, ea rămâne să fie exercitată de părintele de sânge, din a cărui familie copilul nu a eșit.

Consecință a acestui fapt, la moartea adoptatorului nu se deschide tutela, când părintele de sânge al copilului minor trăește. Într'adevăr, dacă părintele de sânge are puterea părintească, ea se exercită mai departe și după moartea adoptatorului. Bunurile rămase dela acesta vor fi administrate de părintele de sânge.

Tot ca o consecință a puterii părintești, este și dreptul părintelui de sânge de a cere, să aibă el paza copilului.

Acest drept este însă de natură să jignească pe adoptator. Căci acesta a adoptat, ca copilul să fie al său. Adoptatorul a căutat să-și îndrepte afecțiunea către o ființă, care să-i fie aproape. Adopția nu poate fi privită ca un contract, care să stabilească un număr de drepturi și obligațiuni între adoptator și adoptat. Ea are un caracter instituțional. Prin adopție se creiază o filiație. Când adopția are această fizionomie, puterea părintească se cuvine să treacă asupra părintelui adoptator.

Lucrul acesta s'a realizat în Franța. Prin legea din 29 Iunie 1923, s'a prevăzut că în cazul adopțiunii unui minor, puterea părintească trece la adoptator.

Soluția aceasta se impune să fie consacrată și de legiuitorul nostru (1).

* * *

O altă chestiune, venită în fața Trib. Ilfov s. I civ., privește dreptul femeii sărace, la moartea soțului ei.

Tribunalul, pentru considerația că văduva săracă nu este rezervatară, a hotărât, că dreptul văduvei sărace se determină numai din averea lăsată de defunct, neintrând în acest calcul liberalitățile făcute de acesta. Chiar atunci când donațiile sunt făcute către descendenți, aceiași soluție se impune, fiindcă raportul profită numai descendenților, nu văduvei sărace (v. sent. civ. no. 124 din 1933).

Pentru legiuitorul codificării însă, chestiunea nu poate să fie mărginită numai la dreptul de moștenire al văduvei sărace.

Se impune ca oricare din soți să moștenească pe celălalt.

Într'adevăr, de multeori averea soțului este datorată muncii comune. La țară, se vede cum femeia este alături de soț la muncă. În comerț de multeori se vede acelaș lucru. Dar chiar în ocupațiile, unde femeia nu este alături de bărbat, averea soțului se întregeste prin grijile sau economia menajului, sau prin luarea unui sfat dela soție.

Dar averea soției nu este de mulee ori mărită grație energiei și muncii bărbatului ?

Fără de o asemenea situație, este de o strigătoare neechitate, ca soțul a doua zi după moartea soției să fie isgonit dintr'o avere, la a cărei formație a contribuit și el.

Mai vine apoi o altă considerație în favoarea soluției, ca oricare din soți să moștenească pe celălalt.

În legiuirile de acum, succesiunea este bazată pe o prezumție de afecțiune. Prezumția aceasta cores-

1) În proiectul Codului Civil depus pe biroul Camerei s'a remediat această lipsă, prevăzându-se că prin adopție puterea părintească duce la adoptator.

punde mai bine realităţi, dacă un soţ moşteneste pe celălalt soţ.

Desigur felul în care un soţ va moşteni pe celălalt, va trebui să aibă distincţiuni. Se va avea în vedere dacă sunt copii din căsătorie sau nu; dacă menajul a fost mai îndelungat sau nu, etc.;

Asupra tuturor acestor chestiuni trimitem la importanta comunicare făcută de d-l Andrei Rădulescu la Academia Română, în şedinţele din 13 Mart. şi 15 Mai 1925.

* * *

O altă chestiune venită în faţa Trib. Ilfov s. I civ., priveşte dreptul uzufructuarului, de a fi indemnizat de construcţiile sau plantaţiunile făcute pe terenul dat în uzufrect.

În teza, în care se susţine că uzufructuarul nu poate să ceară indemnizaţie pentru construcţii sau plantaţiuni, se invoacă art. 539 cod. civ.

După acest articol uzufructuarul nu poate să ceară vreo despăgubire pentru îmbunătăţirile făcute lucrului dat în uzufrect.

Jurisprudenţa franceză adoptase înainte această teză. După această jurisprudenţă uzufructuarul nu putea să ceară să fie indemnizat, oricât de importante ar fi fost construcţiile făcute de acesta.

Această jurisprudenţă a ridicat însă vii proteste din partea doctrinei.

Extragem câteva păreri din doctrina mai nouă asupra acestei chestiuni.

În Planiol, Ripert şi Picard se spune: „D'après la jurisprudence, lorsque l'usufruitier a fait des constructions neuves sur le terrain, le propriétaire a le droit de les conserver sans rien payer. Conformément à la solution admise dans l'ancien droit, elle décide que les „améliorations”, pour lesquelles on refuse tout recours à l'usufruitier, comprennent même les constructions. En 1825, on a vu la Cour de cassation attribuer à un propriétaire, sans indemnité, plus de 500 000 francs de constructions élevées par l'usufruitier. L'énormité de ces conséquences a soulevé des protestations; mais la jurisprudence a persisté dans sa décision, et, en 1885 encore, des constructions considérables, évaluées à 256.000 francs, ont été perdues pour un usufruitier.

Cette jurisprudence est critiquable. Lorsque les auteurs du Code ont écrit l'art. 599, ils n'ont pas pensé à l'hypothèse d'une construction entièrement nouvelle. (v. Traité pratique de dr. civ. vol. III, no. 879 pag. 814).

Deasemenea în Colin şi Capitant. Cours de dr. civ., vol. I, ed. 1931, a no. 845, se spune: „Nous n'hésitons pas à désapprouver cette jurisprudence, qui consacre, de criantes injustices et traite l'usufruitier plus défavorablement qu'un usurpateur. L'extension de la règle de l'article 599 (539 rom.) déjà si critiquable en soi nous l'avons vu, est contraire au bon sens. Les améliorations sont prises en général sur les revenus; on conçoit à la rigueur que l'usufruitier subisse seul l'effet d'une spéculation qu'il a faite en sacrifiant une partie des fruits. Mais une construction nouvelle est un capital. Pourquoi le faire passer sans indemnité, du patrimoine de l'usufruitier dans celui du nu-propriétaire”.

Soluţia aceasta se impune să-şi găsească precizarea în legislaţia viitoare.

Se va opri şi pe viitor uzufructuarul, să pretindă vreo indemnizaţie pentru îmbunătăţiri.

Pentru construcţiile sau plantaţiunile făcute de ace-

ta, echitatea cere însă, ca uzufructuarul să poată fi despăgubit.

* * *

În alegerea soluţiilor jurisprudenţiale, ne-am oprit la unele chestiuni venite la Trib. Ilfov s. I civ., fiindcă ne-au fost mai la îndemână.

Ne propunem să continuăm cu această alegere a soluţiilor, date de diferite instanţe judecătoreşti, în scopul arătat la începutul acestei culegeri.

HARITON UDREA,
Judecător Trib. Ilfov.

Pro Domo....

O mare importantă şi seducătoare mişcare în magistratură s'a făcut.

Un nou şi nimerit prilej de satisfacii pentru cei câţiva, ajutaţi de pronia cerească, dar şi o mai nimerită ocazie, de-a creia noi şi neumarate nemulţumiri, nemulţumiri cu atât mai dureroase, cu cât sunt mai surde.

Citind în ziarele cotidiene lista celor distinşi, câte reflecţii sunt de făcut, câte interpretări şi câte revolte, în sufletele biciuite ale atâtor.

Dar nu e timpul nici locul de-a spune încă lucrurile pe adevăratul lor nume, căci o polemică cu date, cu nume, cu caziere, etc. nu ne poate fi îngăduită, nouă magistraţilor, dintr'un considerent de înaltă morală şi de legitimă deferenţă, atât faţă de factorii hotărâtori, cât şi faţă de prestigiul de care trebuie să se bucure în societate selectul nostru corp.

Dar totuşi, sunt gânduri care flutură pe buzele tuturor; sunt critici de făcut şi soluţii de dat care, de ce nu le-am spune pe nume!..

Căci la urma urmei n'avem şi noi dreptul ca orice individ cât de modest, a cărui libertate de gândire şi cuvânt e de ordin constituţional, să ne apărăm onoarea, cariera, însăşi existenţa noastră ?

Socot c'am tăcut prea mult şi-am văzut că tăcerea noastră ni-a fost împotriva.

Corpurile constituite, care s'au mişcat, care au arătat opiniei publice ce vreau, ce doresc şi ce este drept să li se dea, li s'a dat.

Cel pulin, dacă nouă nu ne este — cu drept cuvânt — îngăduit să păşim la întruniri şi mişcări de stradă, să ne fie iertat a ne spune cuvântul şi a ne cere dreptatea, măcar pe această cale.

Ce dorim ?

Socot că sunt în asentimentul întregii magistraturi şi mai ales a magistraturei tinere, care e înerezită de ce va fi în viitor, căci în prealabil am avut discuţii cu mulţi şi am reflectat la soluţii, când preconizez cele ce urmează.

N'o fac decât cu gândul curat de-a da semnalul de alarmă şi a aduce totodată o modestă contribuţie la opera de salvare a magistraturei, cu dragostea pe care un magistrat, devotat şi îndrăgostit la culme de cariera lui i-o poartă acestei modeste şi lucrătoare magistraturi, din care n'a vrut să plece, cu toată tentaţia unor ilustre situaţiuni.

Dela început trebuie spus şi am spus-o şi altă dată, prin coloanele acestei reviste, în magistratură nu există nici un criteriu altul de selecţionare a valorilor decât dorinţa şi voinţa, slab şi nesuficient controlată, a ministrului de resort.

Vina n'o poartă nimeni, ci pur și simplu legea noastră de organizare.

Ministrul, oricât de binevoitor ar fi, este în prim loc exponentul unui partid politic.

În această ipostasă e dator să primească sugestii și să accepte situații, cu care el însuși este în conflict. Căci, la urma urmei, o știm și noi din cariera noastră, că arbitriul este consecința imperfecției legilor și apoi lutul omenesc, departe de cel divin, e un aliaj ce se pretează la diverse atracțiuni și la diverse forme, după puterea de rezistență și după nevoile vieții.

Că într'adevăr, factorul determinant e ministrul, o spune lămurit și recenta mișcare.

Se șoptește public de nepotismul care a prilejuit noua mișcare, de cumnați, de veri, de viitoare combinații matrimoniale și ceea ce este mai trist, de influența hotărâtoare, a unor factori ce și-au arogat un drept, de procuratori necontrolați și neînțeleși, ceea ce nu poate trece fără reflecții și fără urmări.

Refuz să cred toate aceste, căci nu pot să-mi închipui că s'a mers așa de departe. Totuși afirm încă odată, aceste lucruri sunt pe buzele tuturor, nu se face un secret de-a le exprima chiar în public și, acesta este, după mine, un sistem extrem de periculos, care nu poate fi înșelășit cu pumnul, ci cu o lege care să pună capăt arbitriului.

E cert dar un lucru, că mișcarea recentă acum când locuri sunt atât de puține, și postulanți atât de mulți, s'a făcut la întâmplare, fără nici un criteriu determinant de selecționare, ceea ce a stârnit atâtea vâlve și atâtea comentarii.

Ce preconizăm ?

Am mai spus-o și altădată; Noi, cei din generația mai tânără de magistrați, cerem un examen de selecționare riguros și prezidat de-un consiliu de Inalți magistrați, care fără ură sau părtinire, vor da fiecăruia ce este al lui.

Dușmanilor acestui sistem le oșpunem lamentabila situație de astăzi și le ilustrăm utilitatea lui prin pleiada de magistrați distinși pe care examenele de după războiul de întregire, i-a selecționat și i-a împus.

Dar pentru că a doua generație de magistrați, mai vechi, nu împărtășesc această soluție și suntem datori să ținem seamă de o obligație de solidaritate și armonie în corpul nostru, ar mai fi o soluție de propus.

Curțile de apel și Tribunalele în plenul lor și în cursul lunii Decembrie a fiecărui an, să recomande pe o listă cât mai concisă, pe cei în drept la avansare în Tribunale sau Curți, făcând liste după desbateri ample și în ordinea de preferință care trebuie cât se poate de bine cântărită; iar Curtea de casalie va face acelaș lucru pentru consilierii Curților de apel. Socot că spre acest scop să se ceară unanimitatea voturilor, căci un singur vot contra ar însemna o nedumerire, o neîncredere și aceasta nu trebuie trecut cu vederea.

Odată făcute aceste tablouri, adică la Tribunale și Curți, ele se vor centraliza la minister și la începutul lunii Ianuarie al fiecărui an, Consiliul magistraturii să fie chemat a întocmi un tablou general și obligatoriu, în care să fie trecuți în ordinea de preferință cei de pe tablourile prime.

În privința acestei ordine de preferință se va avea în vedere în prim loc aptitudinile și activitatea profesională și în al doilea loc vechimea, cazierul etc. În acest fel s'ar da puțină magistraturii meriții să treacă în orașele importante, unde azi au acces numai rudele sau protejații politicienilor de mare anvergură,

sau cei din localitate, sustinuți de consiliu, peste capul celorlalți.

Dacă se ivește un loc vacant se propune primului de pe tablou și dacă acesta refuză, se trece la al doilea, al treilea, etc. Socot că pentru a nu se mai da loc la cramponări în anume orașe și anume posturi, al 6-lea refuz, să fie sancționat prin ștergerea de pe tablou.

În acest fel consiliul magistraturii nu mai are a-și da votul la fiecare vacanță, ca până acum și ministrul va fi obligat să respecte tabloul, numind pe cel ce-i vine rândul și acceptă, imediat după ivirea vacanței.

Dacă bine înțeles, un magistrat propus, între timp capătă o pedeapsă disciplinară sau pierde dintr'o cauză oarecare, puterea de muncă și aptitudinea profesională, Curtea în anul următor și consiliul chiar, îl poate șterge motivat de pe tablou.

Deasemenea dacă e un vădit motiv de scădere în al doilea an, tabloul poate fi modificat, trecând înainte pe un alt magistrat care-i vine rândul și care e socotit de Curte și consiliu, mai capabil.

În acest fel selecțiunea s'ar face de însuși corpul nostru, și-ar dispărea multe din inexperiențele de astăzi.

În ce privește Tribunalele, socot că spre acest scop trebuie ca judecătorul de tribunal să fie un grad aparte, selecționându-se dintre judecătorii de ocol pe cei mai buni, căci azi când importanța acestui for e atât de evidentă, e necesar mai mult decât oriunde de valori reale și distinse.

Cu această ocazie mai reeditez ceea ce-am preconizat și altădată, ca intrarea în magistratură să se facă exclusiv cu examen, așa s'ar înlătura, azi când atâtea elemente distinse, somează, nepotismul și favoritismul, care dela început se încarnează în corpul nostru.

Numai așa magistratul chemat după 4 luni să judece necondiționat, ar putea cu adevărat să reprezinte ideea de justiție, prin prestigiul necesar, de care va fi înconjurat, nu ca astăzi când ignoranța, consfintită printr'o rușinoasă cădere la examen, face ca actele anterioare să fie izbite de-o prezumție legitimă de imperfecțiune.

Pentru avansarea ca judecător de ocol, luându-se și azi de bază nota obținută la examen, nu e nimic de obiectat și exprim toată admirația pentru demna selecționare ce se face.

Dar Parchetele ?

A pleda pentru inamovibilitatea Parchetului ar fi ceva superfluu. S'au adus atâtea argumente și nu știu ce-a făcut până acum pe Miniștrii respectivi să se opună acestei măsuri.

Socot că la mijloc nu e decât o rea înțelegere a rolului pe care Parchetul îl deține.

El, parchetul, reprezintă societatea, opinia publică lovită, jignită. Ori această societate nu o formează cutare sau cutare partid politic. Sufragiile obținute în alegeri de un partid n'au de scop decât selecțiunea în conducerea politică a statului, privită aceasta dintr'un îndoit punct de vedere, legislativ și administrativ.

Puterea judecătorească aparține integral justiției constituite, căci așa spune art. 40 din Constituție. De ce dar amestecul altcuiva și de ce Ministerul public să nu poată lucra după adevăratul interes al societății pe care-o reprezintă și în virtutea adevăratului mandat pe care-l deține direct dela națiune ?

Ce este astăzi ? Un adevărat haos și-o adevărată rușine. Am văzut în cariera mea Miniștrii care au or-

donat, fie direct, fie prin Procurorii generali, anumite atitudini și anumite concluzii care s'au ascultat ai-doma și-a trebuit să vină magistratura de scaun ca să înlătore arbitrarul. Am văzut și văd atâția magistrați distinși care fug de Parchete dintr'un spirit de demnitate și independentă.

Pentru ce aceasta ?

Trebue s'o spunem, i-a intimidat atotputernicia ministrilor, rolul ingrat pe care de multe ori trebue să-l joace, pentru a nu-și risca cariera, măsurile disciplinare ce se iau cu atâta ușurință pe baza unui simplu raport al Procurorului general, fie el motivat sau nu.

Dar câți din membrii Parchetelor pedepsiți cu pedepse extrem de grave, n'au fost reintegrați de conțencios? Nu este aceasta o evidentă probă a celor ce afirmăm ?

Am văzut în cariera mea doi Procurori destituiți, notați destituiți, pentru îndrăzneala de-a nu fi ascultat de ordinul prefectului guvernului și care, prin anularea de conțencios a abuzivei pedepse sunt fala magistraturii noastre. Văd și azi un prim procuror, după 25 ani de carieră, un magistrat integru și incercat, care e mutat disciplinar, pe baza unui raport plin de laude, care din raport de avansare e interpretat de ministrul de pe atunci, ca un raport motivat de mutare.

Ce se poate spune? neîncrederea aceasta a celui ce se vede ajuns în fața justiției represive, în perfecta corectitudine și independentă a primului magistrat cu care se lovește, e o palmă usturătoare ce se dă nouă, celor nevinovați. De aceia, cerem cu un ceas mai devreme inamovibilitatea Parchetului.

Dacă totuși se persistă în greșală, cel puțin să se asigure și Parchetelor judecarea disciplinară la Curțile de apel și Inalta Curte de casație și să fie înaintați membrii săi după aceleași norme ca și magistrații inamovibili, închizându-se dosnica poartă pe care atâția nechemati intră sfidând cel mai elementar simț de pudoare.

Să zicem însă că nimic din acestea nu se poate face. Ei bine, totuși, ceva trebue de făcut: înlăturarea arbitrarului politic.

Spre acest scop cerem și noi un ministru din sânul nostru, după cum și armata îl are pe-al său. De ce s'ar face o deosebire între aceste 2 ministere ? De câte ori a fost vorba de-o selecționare a corpurilor constituite, armata și magistratura au fost puse pe acelaș plan și li s'au dat legitime și deosebite avantajii.

Dacă Ministerul Armatei merge excelent cu'un general, de ce Ministerul justiției n'ar merge tot așa cu un Inalt Magistrat dela casație? Dacă guvernul poate sugera Ministerului Armatei reforme și acesta le primește și le retușează în vederea scopului suprem și a intereselor corpului ce-l reprezintă, de ce acelaș sistem să nu se înscăuneze și la Ministerul Dreptății ?

Nu acuzăm pe nimeni, oamenii sunt oameni și păcatele ca și scăderile omenesti sunt atât de legitime.

Așa cel puțin să sperăm că se va termina cu atâtea lucruri greu de spus pe adevăratul lor nume și magistratura ar fi cu adevărat sustrasă sugestiilor oamenilor politici.

În cariera noastră nu s'ar mai vedea magistrați care, scrutând un viitor de aur, să înconjure pe oamenii politici cu fel de fel de gratiozități și care să fugă sistematic sau să se bage anume în judecarea pricinilor, în care aceștia sunt direct sau indirect interesați.

N'am mai vedea, în ajunul mișcărilor în magistratură, colegi de-ai noștri făcând anticameră cutărui

sau cutărui potentat politic și pe culoarele și sălile ministerului, cu ocazia convocării Consiliului magistraturii, aceiași oameni politici sau persoane pe deasupra lor, promițând, șoptind și vociferând.

N'am mai vedea colegi colorați politiceste care așteaptă venirea partidului agreat spre a le da satisfacția cuvenită și certuri între colegii aceleiași instanțe, datorită acestei coloraturi. Și n'am mai fi expuși să auzim prin localuri publice, în societate, etc., atâtea necuviințe la adresa corpului nostru, cum am auzit dăunăzi un călător în tren afirmând că magistratii unui Tribunal, pe care nu l'a numit, l'au ras într'un proces, pe motivul pur și simplu că avocatul adversarului său fusese până eri ministrul, care îi aranjase acolo unde sunt.

Câte nu s'ar mai întâmpla încă?! Aceste spuse „et salvavi animam meam”. Cine are urechi de auzit să audă.

Țin să accentuez că cel ce scrie aceste rânduri, nu e un magistrat nemulțumit în cariera lui, ci unul satisfăcut prin spiritul de dreptate a unui neuitat ministru, a cărui memorie trebue să fie vie în sufletele noastre ale tuturor, nu atât pentru cele ce-a făcut în scurtul timp cât a condus Ministerul Dreptății, cât pentru ce era hotărât să facă.

Că dar nu trebue văzute aceste rânduri ca o izbucnire a unor interese meschine, personale, ci ca un strigăt de alarmă al unui visător, care am credința că nu va fi ignorat.

Ni-a mai rămas o singură speranță, ascultarea alarmei ce-o dăm. Cu un ceas mai devreme cerem să ni se dea și nouă dreptate și trebue să ni se dea.

9 Dec. 1932.

EMIL BADAREU

Președinte s. II Trib. Neam

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI SECȚIA I-a

Audiența din 13 Octombrie 1933

Președenția D-lui G. T. IONESCU, Președinte

Deciziunea civilă No. 259

Urmărire de venituri, Act scris sub semnătură privată. Recunoasterea semnăturii prin alte acte sub semnătură privată. Apreciere. Scutire de cautiune.

Prin cuvintele „act scris recunoscut al datornicului” cuprinse în art. 480 pr. civ. nu se înțeleg numai actele autentice, ci orice act scris necontestat și netăgăduit.

În instanța de urmărire asigurătoare este suficient ca actul scris, pe baza căruia se cere urmărirea, să îmbrace formele legale, cari fac verosimilă obligația juridică cuprinsă în el, fără ca instanța de sechestru să fie ținută a cerceta dacă actul corespunde unei obligațiuni reale sau complet valide din punctul de vedere al legii civile, întrucât această chestiune intră în competența instanței de fond.

În ce privește actele sub semnătură privată, condiția esențială a existenței lor este semnătura părții care se obligă.

Când actul are imprimată embema firmei apelantului și în plus scrise cu propria sa mână cuvintele „am plătit dobânda până la 4 Martie 1931”, după care urmează semnătura recunoscută, — aceasta constituie cea mai formală recunoaștere a actului.

Curtea :

Asupra apelului făcut de Carol M. Pascal din București, b-dul Alex. Ioan Cuza no. 67, împotriva jurnalului cu no. 16.248 din 6 Iulie 1932 al Tribunalului Ilfov secția notariat.

Având în vedere susținerile părților și actele din dosarul cauzei din care, în fapt, se constată următoarele:

Intimatul Gh. Peiu, având a primi dela Carol Pascal, în baza scrisoarei acestuia din 4 Septembrie 1930, vizată de Administrația Financiară a Capitalei la no. 15.872 din 1932, suma de un milion lei, îi adresează mai întâi o somație de plată, la care, nedând nici o urmă, intență acțiune înaintea Tribunalului și în urmă, în baza acestei scrisori și a acțiunii, solicită Tribunalului de Notariat, înființarea urmăririi de venituri asupra imobilului din București, caieu Criviței no. 160 și a terenului din str. Drumul la Tei no. 19, fost 9.

Tribunalul Notariat Ilfov în baza zisei scrisori a acțiunii de fond intentată de creditor și pe temeiul dispozițiilor art. 477 și urm. procedura civilă, prin jurnalul no. 16.248 din 6 Iulie, 1932, admite cererea și ordonă Corpului de Portări să înființeze urmărire de venituri asupra ziselor imobile.

Având în vedere că, împotriva acestui jurnal debitorul Carol Pascal declarând apel, a susținut că în mod greșit Tribunalul de Notariat a încuviințat această măsură fără cauziune, actul sub semnătură privată ce i-a fost prezentat nefiind recunoscut de dânsul.

Considerând că, prin cuvintele: „act scris recunoscut al datornicului” cuprinse în art. 480 proc. civilă, nu se înțelege numai actele autentice, ci orice act scris necontestat și netăgăduit.

Că, însă, în instanța de urmărire asigurătoare este suficient că actul scris pe baza căruia se cere urmărirea, să îmbrace formele legale cari fac verosimilă obligația juridică cuprinsă în el, fără ca instanța de sechestr să fie ținută a cerceta dacă actul corespunde unei obligațiuni reale sau complet valide din punctul de vedere al legii civile, întrucât această chestiune intră în competența instanței de fond.

Având în vedere că, de altfel, azi înaintea Curții intimatul înfățișând apelantului actul scris din 4 Septembrie 1930, a luat acestuia și un interogator spre a-l recunoaște.

Că, în răspunsul dat la interogator, apelantul a declarat că, recunoaște semnăturile puse pe acest act, dar nu recunoaște scrisoarea, adică conținutul care este scris la mașină.

Considerând însă, că în ce privește actele sub semnătură privată, condițiune esențială a existenței lor, este semnătura părții ce se obligă.

Considerând că, în speță, actul în discuțiune având imprimată pe de o parte emblema firmei apelantului și în plus fiind scris cu mâna sa proprie cuvintele: „am plătit dobânda până la 4 Martie 1931”, după care urmează semnătura recunoscută sub conținutul scris la mașină, aceasta constituie cea mai formală recunoaștere a actului.

Că, ceea ce mai confirmă această recunoaștere este chiar și modul de apărare al apelantului, care în cele din urmă, prin ultimul motiv scris al apelului său, pretinde că creanța ce el o constată, nu ar fi exigibilă, și că în orice caz el nu este decât o garanție dată societății „Strugurele”, ceea ce însă nu a reușit să dovedească cu interogatorul luat intimatului.

Că, astfel fiind vorba de un act privat recunoscut de datornic, nu mai era nevoie ca măsura să fie încuviințată numai sub condițiunea unei cauziuni, cauziunea pentru despăgubiri prevăzută de art. 480 proc. civ., în cazul unui act privat recunoscut, fiind lăsată la aprecierea instanței.

Pentru aceste motive:

Respinge ca nefondat apelul făcut de Carol M. Pascal, etc.

(ss) Gh. T. Ionescu, V. Rădulescu, Ion Zenovie.

Grefier (ss) Const. Dumitrescu

NOTA. — Problema rezolvată prin deciziunea de mai sus a Curții de apel din București s. I. deși importantă sub raportul aplicațiunii practice, e însă simplă din punctul de vedere al principiilor. Art. 480 pr. civ. prevede într'adevăr că tribunalul va putea să încuviințeze urmărirea generală de venituri chiar fără cauziune dacă creditorul își sprijină cererea pe „un act privat recunoscut al datornicului”. Nu este deci nevoie potrivit acestui text, de un act autentic, Actul sub semnătură privată e și el suficient cu condițiunea de a fi fost „recunoscut” de debitor. Rezultă că singura chestiune ce se poate discuta este aceea de a se ști în ce caz actul cu care creditorul înțelege să-și justifice cererea de urmărire generală de venituri poate fi considerat ca „recunoscut”. Cu alte cuvinte, ori de câte ori se va prezenta chestiunea, ea va fi nu o chestiune de drept care să reclame interpretarea unor texte, ci o chestiune de fapt care să impună aprecierea unei situații.

În speța de față, Curtea de apel nu a făcut decât să consacre aceste principii. Referindu-se la răspunsul la interogator dat de datornic și la un anumit fel de a se apăra care, contestând exigibilitatea creanței recunoștea implicit existența ei, Curtea ajunge la concluziunea că actul a fost în realitate „recunoscut” și că intră deci în cadrul de aplicațiune al art. 480 pr. civ. E o apreciere de fapt, așa cum art. 480 pr. civ. o și reclamă, și fiind de atributul suveran al instanței de fond, această apreciere nici nu este susceptibilă de vre-o cenzură din partea Curții de casatie. Singura obligație a instanței de fond era de a-și motiva aprecierea. Din moment ce o asemenea motivare există, soluțiunea e în afară de orice critică fiindcă numai atunci deciziunea Curții ar fi putut fi atacată dacă instanța „s'ar fi mărginit să afirme că în speță condițiunile necesare pentru existența unei datorii ar fi suficient stabilite, fără a arăta din ce anume împrejurări deduce existența acelei datorii”. (Cas. II, 265 din 1931, *Jurisprudența Generală* 1931 no. 1341).

Soluțiunea dată de Curtea de apel reprezintă de altfel și punctul de vedere al tribunalelor (Trib. Ilfov not. 83 din 1920, *Dreptul* 920 p. 503). În special în situațiunea de astăzi când aceia care trebuie apărați sunt mai puțin debitorii care beneficiază de o îngăduință excesivă decât creditorii care au să suporte o rigoare nejustificată, e singura soluțiune posibilă.

EUGEN BARASCH
Avocat

TRIBUNALUL ILFOV SECȚIA IV-a civ. cor.

Audiența dela 28 Septembrie 1932

Prezidenția D lui E. ENESCU, Judecător Consilier
Sentința Civilă No. 975

Copil natural, Recunoaștere. Formă. Relațiunile de drept între copilul recunoscut și tatăl său. Art. 337 cod. civ. rom. (art. 383 cod. civ. fr.).

1. În sistemul codului nostru civil recunoașterea prin act autentic înaintea justiției este o recunoaștere valabilă. Prin urmăre, mărturisirea intimatei făcute înaintea procurorului cu ocaziunea instruirii reclamațiunii sale, este valabilă.

2. Legiuitorul român n'a recunoscut tatălui natural dreptul de putere părintească, spre deosebire de cel francez.

Dreptul de corecțiune fiind un atribut al puterii părintești, tatăl natural nu poate avea prin urmăre a-

cest drept asupra copilului natural, chiar dacă și-a recunoscut copilul.

3. *Deși fondul dreptului nu poate fi discutat în instanță de refer, totuși, în speță, nu este vorba de o discuțiune asupra fondului, ci de inexistența unui drept, pe care judecătorii instanței de refer pot să o facă.*

S'a ascultat d-l avocat Racoviceanu din partea apelantului C. B. și d-l avocat Copuz din partea intimății S. M.

Tribunalul, deliberând

Asupra apelului introdus cu petiția înregistrată la nr. 25.295 din 1932, de C. B., domiciliat în București, calea Victoriei nr. 122, contra Ordonanței Prezidențiale nr. 195 din 1932, emisă de președintele acestui Tribunal;

Având în vedere susținerile părților, examinând actele dosarului și ascultând concluziunile d-lui prim-procuror;

Având în vedere că, în fapt, se constată următoarele:

Din relațiile extra-conjugale avute de apelant cu intimata, s'a născut la 16 Aprilie 1929, copila C. V., recunoscută de tatăl său natural prin însuși actul de naștere.

Apelantul a ridicat, dela 6 Aprilie anul curent, copila dela mama sa naturală și a internat-o la dispensarul Saint Vincent de Paul din București, sub motivul că ar suferi de vulvo vaginită gonococică și rahitism.

Intimata încercând să-și ridice copila, a fost refuzată de personalul dispensarului.

La 21 Iulie 1932, intimata a cerut Președintelui acestui Tribunal, pe calea art. 66 bis proc. civ., obligarea apelantului să-i încredințeze copila.

Președintele acestui Tribunal, găsind că cererea formulată întrunește condițiunile art. 66 bis, a emis ordonanța nr. 195 din 1932, ordonând ca apelantul C. B. să predea intimății de îndată copila.

Contra acestei ordonanțe s'a făcut apelul de față.

Având în vedere că apelantul cerând reformarea ordonanței de mai sus, a susținut:

1) Că, intimata nu poate cere copila, de oarece nu e decât mamă naturală a copilei, după declarațiunea tatălui, astfel că, nefăcând recunoașterea legală, n'are drept de autoritate părintească;

2) Că, el, C. B., recunoscând copila prin însuși actul de naștere, are dreptul de putere părintească asupra copilei și deci e îndreptățit să ia măsura pe care a luat-o în interesul copilului, care e suferind;

3) Că, cererea intimății nu întrunește condițiunile art. 66 bis proc. civ., de oarece nu se învederează urgența și pericolul în întârziere;

4) A o admite ar însemna să se tranșeze fondul dreptului său asupra copilei.

I. Considerând că, în sistemul codului nostru civil, ca și în acel al codului francez, admijându-se recunoașterea copiilor naturali prin act autentic, este fără îndoială o recunoaștere făcută înaintea Justiției, este o recunoaștere valabilă, căci instanțele judecătorești au calitatea să ia act de ceea ce se spune în fața lor, astfel că, un magistrat însărcinat cu instruirea unei afaceri penale are căderea să consimze în actele ce dresază, mărturisirea paternității sau maternității.

Având în vedere că, din certificatul depus de însuși apelantul la dosar, semnat de primul-procuror al acestui Tribunal, care a instruit reclamațiunea intimății contra apelantului în privița ridicării copilului, se stabilește că intimata a recunoscut că copila luată de apelant este a sa.

Considerând că această mărturisire a intimății, făcută în asemenea condițiuni este o recunoaștere valabilă care învestește pe intimată cu puterea părintească astfel că prima obiecțiune a apelantului e neîntemeiată.

II. Având în vedere că legiuitorul din 1906, introducând recunoașterea prin act autentic, n'a spus nimic în privința efectelor acestei recunoașteri în ceea ce privește tatăl natural afară de cazul legitimațiunii prin căsătorie subsequentă, astfel că la 1906 nu s'a schimbat nimic din dispozițiunile codului civil relativ la drepturile tatălui natural, atară, bine înțeles, de novatiunea întrocusă.

Considerând că, legiuitorul român n'a recunoscut tatălui natural dreptul de putere părintească spre deosebire de cel francez, fapt ce rezulta neîndoelnic din schimbarea redacțiunii art. 365 cod. civ. fr. devenit art. 337 cod. civ. rom.

Intrădevar, redacțiunea art. 365 cod. civ. fr.: „les articles 376, 377 et 379 seront communs au père et mère naturels légalement reconnus” a fost modificată în art. 337: „mama are drepturi de corecțiune asupra copiilor săi naturali, legalmente recunoscuți”.

Având în vedere că, dreptul de corecțiune fiind un atribut al puterii părintești, e indiscurabil că legiuitorul n'a recunoscut puterea părintească tatălui natural, chiar dacă și-a recunoscut copilul și în stadiul actual al legislațiunii a recunoaște un drept tatălui natural asupra copilului sau, ar însemna a adăoga la lege.

Având în vedere că, susținerea apelantului că titlul IX din codul civil „Despre puterea părintească” nu face nici o deosebire între părinții naturali și cei legitimi, este elocvent combătută de chestiunea mai sus examinată, articolul 337 găsindu-se în titlul IX.

III. Având în vedere că, obiecțiunea apelantului că fondul dreptului nu poate fi discutat în instanța de refer, deși în principiu exactă, totuși în speță nici nu poate fi locul la o discuțiune asupra fondului, căci din examinarea cât de sumară a textelor de lege rezultă inexistența dreptului invocat, și e permis judecătorilor instanței de refer să facă examenul sumar al chestiunilor ce li se prezintă.

IV. Având în vedere că, ultima obiecțiune a apelantului contra cererii intimății, este aceea a nejustificării urgenței măsurii ce s'a cerut.

Având în vedere că, împrejurarea invocată de apelant spre a învedera lipsa de urgență și anume aceea că, deși copila a fost luată dela 6 Aprilie de tatăl său, totuși cererea de față n'a fost introdusă decât la 21 Iulie, nu e concludentă, de oarece e dovedit că intimata a căutat mai întâi să rezolve chestiunea pe cale penală, și numai în urmă, văzând că afacerea a fost clasată de Parchet, s'a adresat Președintelui de Tribunal pe calea prevăzută de art. 66 bis.

Având în vedere că, e stabilit că copila e în vârstă numai de 3 ani și că a fost luată de apelant fără drept și fără voia mamei și internată într'un dispensar.

Având în vedere că, simpla împrejurare că cop' a este de abia de 3 ani și suferindă între streini, motivează cu prisosință, urgența măsurii încredințării ei mamei — care i-a dat viață și cea mai indicată și de legea naturală și de cea pozitivă, să vegheze atât asupra educației cât și asupra sănătății ei și întârzierea luării măsurii ar putea compromite înseși interesele copilei.

Asfel fiind, măsura luată prin ordonanța apelată, este justificată și apelul este neîntemeiat.

Pentru aceste motive, respinge ca nefondat apelul, etc.

(ss) E. Enescu, C. Duma.

NOTA. (1) — Din relațiunile ce au existat în afară de căsătorie între reclamanta S. M. și apelantul C. B. s'au născut două fetițe care ambele au fost recunoscute de tată prin declarațiune la Ofiterul stărei civile. Apelantul C. B. constatănd că traiul în comun cu d-na

1) După notele scrise depuse de D-l avocat Gr. Racoviceanu la Trib.

M nu-i mai este posibil, s'a despărțit de dânsa și de acord cu d. sa a luat în îngrijire pe copila Cornelia D., lăsând pe cealaltă fetiță reclamantei.

Motivul principal care a determinat această despărțire, a fost lipsa de îngrijire a reclamantei pentru această copilă, care suferind de o debilitate generală și rachitism, a mai căpătat în plus în timpul cât ședea la mama sa naturală și o afecțiune gonococică. Este în interesul acestei copile ca să fie îngrijită după datele științei, ceiace mama sa nu-i va putea niciodată îndeplini, din lipsa de mijloace și mai cu seamă este necesar ca această copilă să fie scoasă din promiscuitatea în care se complace mama sa.

Filiația copilei C. B.

Codul civil român recunoaște următoarele categorii de copii: *Legitimi* sunt copiii născuți în termenul prevăzut de art. 286 codul civil din părinți căsătoriți.

Legitimați sunt copiii născuți sau concepuți în afară de căsătorie, recunoscuți de ambii părinți, conf. art. 304 codul civil, după care a urmat căsătoria părinților lor.

Recunoscuți sunt copiii născuți în afară de căsătorie și pe care unul sau ambii părinți i-au recunoscut în mod voluntar în formele prevăzute de art. 48 și 304 codul civ. Codul admite și recunoașterea silită, în caz de răpire, conf. art. 307 cod. civil.

Naturali sunt copiii născuți în afară de căsătorie și nerecunoscuți de nici unul din părinți.

Copila Cornelia B. este recunoscută față de tatăl său și naturală față de mama sa.

Legătura civilă între copilul recunoscut și tatăl său

După expresia regretatului prof. M. Cantacuzino, e materia cea mai rău tratată în legislația noastră și defectuositatea legii provine din aceea că legiuitorul român a omis să reproducă din codul Napoleon secțiunea relativă la recunoașterea copiilor naturali. Prof. D. Alexandresco, M. Cantacuzino și N. Nacu, au crezut că un copil recunoscut în mod benevol de tatăl său, nu are față de acesta nici un drept și nici un raport juridic, fie de moștenire, de educație sau de vreun drept de alimente, nu există între dânsii, așa încât recunoașterea este lipsită de orice efect juridic.

Această părere generalmente admisă, din lipsa unei examinări mai adânci, este greșită.

D-l prof. Alfred Juvata (*Curierul Judiciar* 1923, p. 128) are o părere contrarie care a fost consacrată de jurisprudență: „Recunoașterea e un simplu fapt, că este admisă de legea românească și produce în dreptul nostru toate efectele civile, în afară de acelea refuzate implicit sau explicit de legiuitor.

În acelaș sens d-l consilier Eugen Petit (P. R. 926, III, 73) „Prin recunoaștere se stabilesc legături de rudenie între copil și părintele care l'a recunoscut, copilul poartă numele acelui părinte, între ei există obligație alimentară, copilul moștenește pe mama sa ca și cum ar fi legitim (677 c. civ.), iar succesiunea copilului mort fără posteritate, se cuvine mamei sale sau rudelor acesteia (678 c. c.)”.

„Copilul natural este însă considerat în legislația noastră cu totul străin de tată în ceiace privește moștenirea acestuia, deși recunoscut în mod formal.

D-l prof. G. Plastara (Curs I, 449) atribuie tatălui care și-a recunoscut copilul natural puterea părintească, concurent cu mama naturală.

„Copilul recunoscut are dreptul la alimente, educație și succesiunea autorului său (N. Georgean, P. R. 1925, IV, 53—55)”

A se admite părerea contrarie este a nu se da nici un efect recunoașterii, ceiace nu poate fi voința legiuitorului. Oare legiuitorul a admis recunoașterea forțată în caz de răpire (art. 307 c. c.) pentru a nu-i da nici un efect?

Legea prohibă cercetarea paternității, dar când tatăl prin propria lui inițiativă recunoaște pe copil, nu există nici un motiv de a nu i se acorda toate prerogativele paternității în afară de acelea refuzate implicit sau explicit de legiuitor.

Următor acestor principii, Inalta Curte de Casație a admis că recunoașterea tatălui înlăturând orice îndoielă asupra paternității și art. 10 c. c., dispunând că tot copilul născut din român fie în țară, fie în străinătate, are naționalitatea tatălui, este a rămâne în litera și spiritul legii, când se hotărăște că copilul natural, recunoscut de un tată român, are naționalitatea tatălui său, deși mama sa este străină. (Cas. I, dec. 2053 din 1924, *Curierul Judiciar* 1925, pag. 586). Cu alte cuvinte, Inalta Curte a admis că recunoașterea produce efectele civile, care nu sunt refuzate implicit sau explicit de legiuitor.

În acelaș sens, Curtea de apel din București, s. III, „Prin legea interpretativă din 15 Martie 1906 modificându-se vechiul text al art. 304 c. c. s'a admis recunoașterea copiilor naturali și prin act separat, chiar dacă nu urmează căsătoria”.

„Recunoașterea făcută de către părinți de naționalitate diferită, acordă copilului natural, naționalitatea tatălui, pentru că este logic ca fiul natural *supus autorității tatălui care l'a recunoscut* și îi poartă numele să aibă aceeași patrie și aceeași naționalitate”. (Dec. 328 din 1922, *Curierul Judiciar* 1923, pag. 126).

Expunerea de motive a legii numelui, arată că în practică copilul natural recunoscut, chiar de ambii părinți, poartă numele patronimic al tatălui său. În acest sens C. Apel București s. II, dec. 153 din 1900, publicată în *Dreptul*, 1900, pag. 592. *Negoianu*, Leg. Numei, p. 33.

Recunoașterea tatălui că copilul natural e al său, constituie implicit recunoașterea voluntară din partea tatălui a obligațiunii naturale de întreținere, care prin această recunoaștere s'a transformat într-o obligațiune civilă, perfect valabilă. (Trib. Ilfov 3, P. R. 930 III, 6, *Dreptul*, 1929 no. 40).

Urmează deci că părerea clasică a lipsei oricărui efect civil al recunoașterii, a fost infirmată de doctrina și jurisprudența Română modernă, care în lipsă de texte, după cum se exprimă d-l *Vrăbiescu* (P. R. 1929, II, 53) pentru a pune capăt unei stări ce nu mai putea rămâne, a adoptat jurisprudența franceză, unde asemenea texte există.

Intrucât art. 325 și 326 c. civ., arată fără nici o distincție, că un copil rămâne sub autoritatea părinților săi până la majoritate, sau emancipare, nu se poate contesta tatălui, prin recunoaștere, aceste prerogative ale puterii părintești.

După cum prin aplicarea art. 10 c. c., s'a recunoscut de Inalta Curte de casație naționalitatea Română, copilului născut de un român, în baza argumentului că textul nu distinge și se mulțumește cu calitatea de părinte, pentru aceleași motive este cazul ca în baza art. 326 c. civ., să se acorde tatălui, care a recunoscut pe copilul său, autoritatea puterii părintești.

Aplicarea art. 337 c. c.

În primul rând, textul se ocupă numai de dreptul de corecție și nu de autoritatea părintească.

Legiuitorul vorbește de *eo quod plerumque fit* și nu exclude în mod expres dreptul tatălui, care și-a recunoscut copilul la aplicarea măsurilor de corecție.

Trebuie să se țină seama că art. 337 are drept echivalent, în codul francez, art. 383 cu următoarea redacțiune: „Art. 376, 377, 378 și 379 vor fi comune tatilor și mamelor copiilor naturali legalmente recunoscuți”.

După redacțiunea acestui text, în 1864 se putea susține că tatăl în mod virtual a fost îndepărtat dela autoritatea părintească, întrucât *nici nu avea posibilitatea* de a recunoaște un copil, decât prin actul de căsătorie, cu care îl și legitima. Categoria copiilor recunoscuți în mod voluntar de tată, anterior legii din 1906 neexistând, bine art. 237 excludea în 1864 pe tată dela puterea părintească. În acel timp nu exista recunoaștere în afară de legitimitate, decât a tatălui răpitor (art. 307) care nu merita atributele dreptului de corecție. Intervenind însă modificarea din 1906, tatăl a căpătat dreptul de a recunoaște pe copilul său natural, iar legiuitorul nu a putut acorda dreptul de a se recunoaște copil natural, decât în scopul acordării avantajilor și obligațiilor rezultând din puterea părintească.

„Din faptul că legiuitorul vorbește numai de mamă, ar părea să rezulte că tatăl nu are nici într'un caz dreptul de corecție asupra copiilor săi firești. Nu vedem însă pentru ce tatăl natural, n'ar avea acest drept atunci când el ar fi recunoscut pe copil”. (*Alexandresco*, II, 478).

Legea nu a putut crea tați nominali fără nici un interes practic.

Dacă recunoașterea se poate face de tată.

Întrucât textul în mod expres (art. 304) întrebându-l pluralul: „Când aceștia îi vor fi recunoscuți” implicit a înțeles să atribuie posibilitatea de recunoaștere atât tatălui cât și mamei. (În acest sens, *D. Alexandresco*, II, 316, care citează o sumă de jurisprudențe, în acest sens *Corneliu Grigorian* în nota P. R., 1925, IV, 53).

Jurisprudența Înaltei Curți de casație din 24. II. 1916 (J. Rom. 1916, 336) care arată că legiuitorul român nu a admis recunoașterea voluntară și că prezenta în cod a art. 48 și 337 nu e explicabilă decât printr'o scăpare din vedere; este calificată cu drept cuvânt de d-nii Hamangiu, Rosetti, Bălănescu și Băicoianu (I, 810) drept o soluție extravagantă.

Rudenția copilei C. B. față de mama sa.

„Legea cere ca recunoașterea să fie făcută de ambii părinți *personală* din partea fiecăruia dintre ei, singura recunoaștere a tatălui oricât de expresă ar fi nu acorda copiilor beneficiul legitimațiunii, dacă nu există o recunoaștere personală a mamei, chiar dacă posterior a intervenit o căsătorie între tatăl declarant și mama arătată de dânsul”. (Cas. I, *Jurisprudența Generală* 1929, 1463).

Urmează deci, că reclamanta este numai mamă naturală a copilei C. B., iar păritul C. B. este tatăl ei recunoscut. Faptul de a fi declarată de părit drept mamă naturală, nu poate suplini dispozițiunea legală care cere o recunoaștere în formă solemnă.

Recunoașterea este un act de voință *personală*, ce trebuie să fie clar exprimată. (Trib. Dolj. P. R. 1930, III, 142) și din nici unul din actele dosarului nu rezultă exprimarea unei asemenea voinți. Recunoașterea nu trebuie făcută în formă sacramentală, totuși ea trebuie făcută în formă autentică.

„Autentificata nu poate fi dată decât în forma legii

pentru autentificarea actelor și înaintea Tribunalului de primă instanță”. (*D. Alexandresco*, II, p. 319; *Hamangiu, Rosetti, Băicoianu*, I, par. 808).

„Orice alt ofițer public este incompetent pentru a primi recunoașterea unui copil natural, nici magistrației unei Curți de apel sau ai Curții de casație, nici grefierii, nici portăreii, nici comisarii de poliție n'au calificarea să primească asemenea acte. Recunoașterea poate rezulta însă din mărturisirea făcută înaintea justiției de unul sau ambii părinți, fie în cursul unei instanțe de cercetare a filiației naturale, fie în cursul unei instanțe de altă natură, pendinte înaintea unei instanțe civile, sau înaintea unei instanțe corecționale, chiar când afacerea s'ar găsi încă în faza instrucțiunii”. (Cas. fr. D. P. 87, I, 119; S. 87, I, 65, citati în *Hamangiu, Rosetti, Băicoianu*, I, 812).

Concursul între puterea părintească a ambilor părinți.

Mama naturală până în momentul când și-a recunoscut copilul nu are nici o legătură de drept cu acel copil, deoarece în caz contrar s'ar putea ca prin declararea la ofițerul stărei civile să se atribuie maternitatea unei persoane străine.

Mama are poibilitatea de a-și recunoaște copilul conf. art. 304, iar copilul are posibilitatea de a fi recunoscut conf. art. 308 c. civ.

Art. 337 c. c., arată explicit că nu dă dreptul de corecție decât mamei naturale care *și-a recunoscut legalmente copilul*; implicit, deci, că mama naturală care nu și-a recunoscut copilul, ca în speță, nu are nici dreptul de corecție și nici vreunul din atributele puterii părintești, pe care tatăl, care a făcut o asemenea recunoaștere, le are în baza art. 326 codul civil.

Lipsa de urgență și de pericol în întârziere.

Pentru admiterea unei ordonanțe prezidențiale, dreptul care se pretinde păgubit, trebuie să fie necontestat; în speță, există contestație asupra fondului dreptului, este cazul a se trimite părțile să-și valorifice acele drepturi, pe calea dreptului comun, unde tribunalul examinând în principal interesul minorei, să determine modul cum se va exercita puterea părintească asupra ei. Probatoriile tinzând a învedera tribunalului pericolul de a lăsa pe copilă în paza mamei, fiind inadmisibile, într'o cerere de ordonanță prezidențială, este cazul a se trimite părțile să se judece conform dreptului comun, când tribunalul, în baza dovezilor ce se vor produce, își va da seama că viața și moralitatea acestui copil nu se pot încredința reclamantei.

Lipsa de urgență și de pericol în întârziere.

Din actele pricinii rezultă că la 6 Aprilie 1932, copila Cornelia a fost luată de tatăl ei și cererea de ordonanță a fost formulată la 29 Iulie. Această cerere nu mai prezintă caracterul de urgență impus de text și, ca atare, trebuie să fie respinsă și din acest punct de vedere, întrucât se învederează că cel puțin în acest răstimp, mama a fost de acord să lase copilul în paza tatălui.

Nici un fel de pericol nu se alegă de partea adversă, din contra, noi am arătat Tribunalului că există pericol pentru viața și moralitatea acestui copil ca să fie încredințat mamei sale, care nu numai că nu o poate îngriji din lipsă de mijloace, dar din contra s'a putut ca acest copil, sub îngrijirea mamei, să contracteze o boală grea și rușinoasă.

GR. RACOVICIANU
Avocat